

Matiau Iaith Themau - *Thematic Language Mats*

Cam 1 - *Step 1*

Cynllun Colegau Cymru

Cyflwyniad:

Mae'r adnawdd hwn yn rhan o gasgliad o fatiau cymorth a gynlluniwyd yn wreiddiol ar gyfer darlithwyr a hyfforddeion ar draws y sector addysg. Mae matiau ar 13 thema yma wedi eu graddoli ar dri cham.

Mae pob mat yn cynnwys geirfa, patrymau, ambell eglurhad ar agweddau arwyddocaol o ramadeg ac ystod o weithgareddau llafaredd, darllen ac ysgrifennu addas. Mae fersiwn y cam hwn ar gael yn ddwyieithog hefyd.

Cynlluniwyd y camau i bwrpas asesu hyfforddeion yn ein prifysgolion. Mae camau 1 – 3 yn cyfateb yn fras i Lefelau 1 – 7 y Cwricwlwm Cenedlaethol.

- Cam 1 – Lefelau 1 – 3
- Cam 2 – Lefelau 3 – 5
- Cam 3 – Lefelau 5 – 7

Mae cynnwys y camau ychydig yn uwch na'r hyn a ddisgrifir yn y Cwricwlwm Cenedlaethol gan fod disgwyl i afael yr athrawon ar y Gymraeg fod yn well na gafael y dysgwyr sydd o dan eu gofal.

Er mai ar gyfer hyfforddi athrawon y bwriadwyd y matiau'n wreiddiol, maent yn berffaith addas i'w defnyddio mewn ysgolion hefyd gan mai byd y plentyn a themâu a ddefnyddir mewn ysgolion yn aml yw'r prif ffocws.

Gellid defnyddio'r matiau i:

- gyflwyno geirfa neu batrwm arbennig
- ymarfer darllen ar goedd ac ynganu cywir
- ddisodli yn arbennig mewn sgysiau lle mae ymadroddion i'w disodli wedi eu tanlinellu
- modelu gwahanol ffurfiau ysgrifenedig, e.e. llythyr, e-bost, nodyn

Gan fod gwaith ar yr un thema ar gael ar dair lefel, gallai'r matiau fod yn ddefnyddiol ar gyfer gwaith gwahaniaethol lle mae amrywiaeth yng ngallu dysgwyr.

Introduction:

This resource is part of a collection of language support mats originally designed for lecturers and trainee teachers across the education sector. There are 13 thematic mats that have been graded on three steps.

Each mat includes vocabulary, language patterns and some clarification on significant aspects of grammar and a range of suitable oral, reading and writing activities. Step 1 mats are also available bilingually.

The assessment Steps were developed to assess trainees in our universities. Steps 1-3 are roughly equivalent to levels 1-7 of the National Curriculum.

- Step 1 - Levels 1-3
- Step 2 - Levels 3-5
- Step 3 - Levels 5-7

The content of the above steps is slightly higher than those described in the National Curriculum as teachers' grasp of the language would be expected to be better than the learners in their care.

Although the mats were initially intended for teachers in training, they would also be perfectly suited for use in schools as the main focus is often about the world of the child and the themes used in schools.

Mats could be used to:

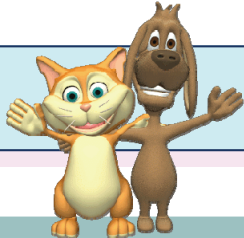
- introduce vocabulary or a special pattern
- practice reading aloud and pronunciation
- replace especially in conversations where there are phrases to be replaced are underlined
- model different forms of writing, e.g letter, e-mail, note

As work on the same theme are available on three levels, the mats can be useful for differentiation where there are differences in the ability of learners.

Cynnwys - Table of Contents

	Tud		Tud
Anifeiliaid - <i>Animals</i>	3	Y Cartref - <i>The Home</i>	24
Bwyd - <i>Food</i>	6	Y Corff - <i>The Body</i>	27
Hamdden - <i>Leisure</i>	9	Y Dref - <i>The Town</i>	30
Dillad - <i>Clothing</i>	12	Y Teulu - <i>The Family</i>	33
Siopa - <i>Shopping</i>	15	Y Tywydd - <i>Weather</i>	36
Teimladau a Synhwyrâu - <i>Feelings and Senses</i>	18	Yr Ysgol - <i>School</i>	39
Teithio a Gwyliau - <i>Travel and Holidays</i>	21	Elfennau gramadeg - <i>elements of grammar</i>	43

Gweithgareddau / Activities

1. Partner 1 : Ask questions to Partner 2 to complete the grid.

enw	anifail	byw	lliw	bwyta
Vikki	ceffyl	cae	brown a gwyn	porfa
Gerry				
Cian	cath	tŷ	du	bwyd cath a llaeth
Liz				
Lowri	ci	cwb	gwyn	bisgedi, siocled
Dafydd				

Partner 2: Ask questions to Partner 1 to complete the grid.

enw	anifail	byw	lliw	bwyta
Vikki				
Gerry	pysgodyn aur	powlen	oren	bwyd pysgod aur
Cian				
Liz	crwban	tŷ	brown	letys, dant y llew
Lowri				
Dafydd	cwningen	cwb	du a gwyn	moron, letys, dant y llew

Now, look to see whether the two grids are the same.

2. Partner 1. Your pet is lost. You go to the police. Answer the policeman's questions. (Partner 2)

Partner 2. You are the policeman. Ask questions to your partner in order to complete the form.

Enw	
Anifail	
Lliw	
Byw	
Bwyta	

Now, exchange roles.

- Prepare a poster to describe the animal which is lost.
- Describe your pet, your friend's pet, or any other animal.
- Place the pet animal cards face down on the table. In turn, lift a card. Describe the animal on the card. The group must guess what animal it is.

Pero

- P1 Oes anifail anwes 'da ti?
- P2 Oes, mae ci 'da fi.
- P1 Beth ydy enw'r ci?
- P2 Pero.
- P1 Pa liw ydy e?
- P2 Brown a gwyn. Mae e'n fawr iawn.
- P1 Beth mae e'n fwyta?
- P2 Mae e'n bwyta bwyd ci fel arfer ond mae e'n hoffi bara hefyd.
- P1 Beth mae e'n yfed?
- P2 Mae e'n yfed dŵr a llaeth.

Bili Byji

Mae byji o'r enw Bili gen i. Mae o'n byw mewn caets. Dw i'n rhoi bwyd adar a dŵr glân i Bili bob dydd. Mae o'n hoffi bwyta moron hefyd.

Mae Bili'n saith oed ac mae o'n ddel iawn (pretty). Mae plu (feathers) gwyrrdd, glas a du ganddo fo. Dw i'n siarad efo Bili ac mae o'n ateb. Mae e'n dweud 'Hylo, sut wyt ti?' Dw i'n hoffi Bili yn fawr iawn.

Y crwban

- P1 Oes ci 'da ti?
- P2 Nac oes, mae crwban 'da fi.
- P1 Crwban? Ble mae e'n byw?
- P2 Mae e'n byw yn yr ardd yn yr haf. Mae e'n cysgu mewn bocs yn y sied yn y gaeaf.
- P1 Beth mae e'n fwyta?
- P2 Yn yr haf, mae e'n bwyta letys a dant y llew. Dydy e ddim yn bwyta yn y gaeaf.
- P1 Nac ydy, mae e'n cysgu!

Geirfa

Patrymau

Anifeiliaid anwes

bochdew (g)
byji (g) / byjis
cath (b) / cathod
ceffyl (g) / ceffylau
ci (g) / cŵn
crwban (g) / od
cwningen (b) / cwningod
mochyn cwta (g) / moch cwta
pysgodyn aur (g) / pysgod aur

Pets

hamster
budgie / s
cat / s
horse / s
dog / s
tortoise / s
rabbit / s
guinea pig / s
goldfish

Cartref

cae (g) / au
caets (g)
cwb (g)
powlen (b)
sied (b)
stabl (g) / au
tŷ (g) / tai

Home

field / s
cage
hutch
bowl
shed
stable / s
house / houses

mewn
yn y

in a
in the

bisgedi
dant y llew
letys
moron
porfa
siocled

biscuits
dandelions
lettuce
carrots
grass
chocolate

Ansoddeiriau

bach
mawr

Adjectives

small
big

Berfau

byw
bwyta
cysgu
hoffi

Verbs

to live
to eat
to sleep
to like

Beth ydy hwn?

What is this?

Pa anifail ydy hwn?

What animal is this?

Pa liw ydy'r gath?

What colour is the cat?

Beth mae'r ci'n fwyta?

What does the dog eat?

Beth mae'r ci'n hoffi fwyta?

What does the dog like to eat?

Ble mae'r byji'n byw?

Where does the budgie live?

Ble mae'r gwningen yn cysgu?

Where does the rabbit sleep?

Oes bochdew 'da ti / gen ti?

Have you got a hamster?

Oes cath 'da Mari?

Has Mari got a cat?

Crwban.

A tortoise.

Ceffyl ydy hwn.

This is a horse.

Du a gwyn.

Black and white.

Mae'r ci'n bwyta bwyd ci.

The dog eats dog food.

Mae e'n bwyta bwyd ci.

He eats dog food.

Mae'r ci'n hoffi bwyta cinio dydd Sul!

The dog likes to eat Sunday lunch!

Mewn caets.

In a cage.

Mae'r byji'n byw mewn caets.

The budgie lives in a cage.

Mae'r gwningen yn cysgu yn y cwb.

The rabbit sleeps in the hutch.

Mae hi'n cysgu yn y cwb.

She sleeps in the hutch.

Oes, mae tri 'da fi / gen i.

Yes, I have three.

Nac oes, ond mae pysgodyn aur 'da fi.

No, but I've got a goldfish.

Oes / Nac oes

Yes / No

Remember

No mutations after present tense

Mae e'n byw mewn cae.

Maen nhw'n bwyta porfa.

Mae Tom yn bwyta letys.

But

Soft mutation when these forms come after the question 'Beth?'

Beth mae e'n fwyta?

Beth mae Jen yn gael?

Yn y gogledd

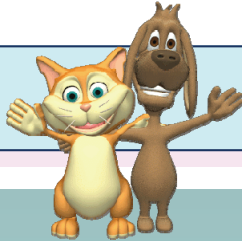
Got = gan

Mae	ceffyl	gen i
Oes?	ci	gen ti
Does dim	cath	ganddo fe
	mochyn gini	ganddi hi
	bochdew	gennyn ni
	pysgodyn aur	gennych chi
	cwningen	ganddyn nhw

Yn y de

Got = 'da (gyda)

Mae	ceffyl	'da fi
Oes?	ci	'da ti
Does dim	cath	'da fe
	mochyn gini	'da hi
	bochdew	'da ni
	pysgodyn aur	'da chi
	cwningen	'da nhw

Gweithgareddau

1. Partner 1: Gofynnwch gwestiynau i Bartner 2 er mwyn llenwi'r bylchau yn y grid.

enw	anifail	byw	lliw	bwyta
Vikki	ceffyl	cae	brown a gwyn	porfa
Gerry				
Cian	cath	tŷ	du	bwyd cath, llaeth
Liz				
Lowri	ci	cwb	gwyn	bisgedi, siocled
Dafydd				

- Partner 2: Gofynnwch gwestiynau i Bartner 1 er mwyn llenwi'r bylchau yn y grid.

enw	anifail	byw	lliw	bwyta
Vikki				
Gerry	pysgodyn aur	powlen	oren	bwyd pysgod aur
Cian				
Liz	crwban	tŷ	brown	letys, dant y llew
Lowri				
Dafydd	cwningen	cwb	du a gwyn	moron, letys, dant y llew

Nawr, edrychwch i weld ydy'r ddau grid yr un peth.

2. Partner 1: Mae eich anifail anwes chi ar goll. Rydych chi'n mynd at yr heddlu. Atebwch gwestiynau'r plismon (Partner 2).
Partner 2: Chi ydy'r plismon. Gofynnwch gwestiynau i'ch partner er mwyn llenwi'r ffurflen.

Enw	
Anifail	
Lliw	
Byw	
Bwyta	

Nawr, newidiwch rôl.

3. Paratowch boster i ddisgrifio'r anifail sy ar goll.
4. Disgrifiwch eich anifail anwes chi, anifail anwes eich ffrind, neu unrhyw anifail arall.
5. Rhowch y cardiau anifeiliaid anwes wyneb i waered ar y bwrdd. Yn eich tro, codwch gerdyn. Disgrifiwch yr anifail sy ar y cerdyn. Rhaid i'r grŵp ddyfalu beth yw'r anifail.

Pero

- P1 Oes anifail anwes 'da ti?
P2 Oes, mae ci 'da fi.
P1 Beth ydy enw'r ci?
P2 Pero.
P1 Pa liw ydy e?
P2 Brown a gwyn. Mae e'n fawr iawn.
P1 Beth mae e'n fwyta?
P2 Mae e'n bwyta bwyd ci fel arfer ond mae e'n hoffi bara hefyd.
P1 Beth mae e'n yfed?
P2 Mae e'n yfed dŵr a llaeth.

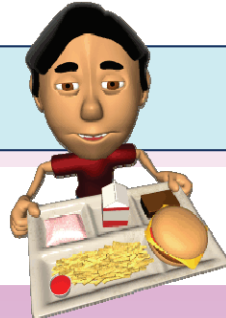
Bili Byji

Mae byji o'r enw Bili gen i. Mae o'n byw mewn caets. Dw i'n rhoi bwyd adar a dŵr glân i Bili bob dydd. Mae o'n hoffi bwyta moron hefyd.

Mae Bili'n saith oed ac mae o'n ddel iawn (pretty). Mae plu (feathers) gwyrrdd, glas a du ganddo fo. Dw i'n siarad efo Bili ac mae o'n ateb. Mae e'n dweud 'Helo, sut wyt ti?' Dw i'n hoffi Bili yn fawr iawn.

Y crwban

- P1 Oes ci 'da ti?
P2 Nac oes, mae crwban 'da fi.
P1 Crwban? Ble mae e'n byw?
P2 Mae e'n byw yn yr ardd yn yr haf. Mae e'n cysgu mewn bocs yn y sied yn y gaeaf.
P1 Beth mae e'n fwyta?
P2 Yn yr haf, mae e'n bwyta letys a dant y llew. Dydy e ddim yn bwyta yn y gaeaf.
P1 Nac ydy, mae e'n cysgu!

Cân

Ga i uwd, os gwelwch yn dda?

Tôn: 'Jimmy crack corn':

Ga i uwd, os gwelwch yn dda?
Ga i uwd, os gwelwch yn dda?
Ga i uwd, os gwelwch yn dda?
Ga i frecwast nawr?

Gweithgareddau / Activities

1. Prepare a shopping list for different occasions, e.g. fireworks party, Christmas party, a healthy eating fair etc.
2. Prepare a menu for the cafe.
3. Work with your partner to role play - yn y siop / caffi.
4. Prepare a questionnaire to see what is the favourite food, drink and fruit of everyone in the class, then relay the information. Here is an example: 'Mae pum person yn hoffi afalau ac mae pedwar person yn hoffi orennau.'
5. Write an invitation to a special party.
6. Answer Aled's invitation.
7. Ask five questions beginning with 'Pa?' to your partner. Answer your partner's questions.
8. Information gap. You will need two copies of the grid with different items deleted. The children will be able to ask each other to find the information.

Enw	Ffrwythau	Diod	Ffrwythau (ddim yn hoffi)	Diod (ddim yn hoffi)
Siân	afalau	sudd oren	lemwn	coffi
Bil	grawnwin	llaeth	afalau	sudd lemwn
Benita	peren	sudd afal	grawnwin	te
Gaz	ceirios	sudd lemwn	peren	llaeth
Rhian	banana	llaeth	ceirios	coffi
Hong	afal	sudd afal	lemwn	sudd oren

- P1 Beth wyt ti'n hoffi fwyta i swper?
P2 Dw i'n hoffi bwyta ffrwythau a dw i'n hoffi yfed llaeth.
P1 Beth wyt ti'n cael i swper?
P2 Dw i'n cael bara menyn, caws a sudd oren fel arfer.
P1 Dw i'n cael sudd oren amser brechwast.
P2 Dw i'n cael te amser brechwast.
P1 Wyt ti'n cael cinio ysgol heddiw?
P2 Ydw, achos mae pysgod a sglodion heddiw.
P1 Gwych! Pysgod a sglodion ydy fy hoff ginio i.
P2 A fi. Beth dwyt ti ddim yn hoffi?
P1 Dw i ddim yn hoffi pasta.
P2 Na fi, Ych a fi!

Gwahoddiad

Annwyl Gwyn
Dw i'n cael parti pen-blwydd dydd Sul. Wyt ti eisiau dod? Rydyn ni'n cael llawer o fwyd a diod. Mae Dad wedi bod i siopa ac mae e wedi prynu bara, menyn, cig, caws, cacen siocled, sudd oren a sudd afal, llaeth, a phob math o ffrwythau. Mae'r parti'n dechrau am chwech o'r gloch. Wyt ti'n gallu dod?

Hwyl
Aled

Ceirfa

Patrymau

Bwyd a diod

bara (g)
bwydlen (b)
cacen (b) / nau
caws (g)
cig (g)
coffi (g)
diod (b) / ydd
dŵr (g)
hufen iâ (g)
losin (g) / da da
llaeth (g)
llefrith (g)
menyn (g)
pryd bwyd (g)
pysgodyn (g) / pysgod
siocled (g)
siwgr (g)
sudd (g)
te (g)
tipyn bach
uwd (g)
Ych a fil!
yn fawr iawn

Food and drink

bread
menu
cake / s
cheese
meat
coffee
drink / s
water
ice cream
sweets
milk SW
milk NW
butter
meal
fish
chocolate
sugar
juice
tea
a little
porridge
Yuck!
very much

Ffrwyth (g) / au

afal (g) / au
banana (b)
ceirios
grawnwin
lemwn (g)
oren (g) / nau
peren (b)

Fruit / s

apple / s
banana
cherries
grapes
lemon
orange / s
pear

Amser ...

brecwast (g)
cinio (g)
te (g)
swper (g)

... time

breakfast
dinner
tea
supper

Berfau

bwyta
hoffi
yfed

Verbs

to eat
to like
to drink

Beth ydy hwn?

What is this?

Pa liw ydy e / o?

What colour is it?

Beth wyt ti'n hoffi fwyta?

What do you like to eat?

Wyt ti'n hoffi ffrwythau?

Do you like fruit?

Pa ffrwythau wyt ti'n hoffi?

What fruit do you like?

Beth ydy dy hoff ffrwyth di?

What is your favourite fruit?

Beth wyt ti'n yfed amser te?

What do you drink teatime?

Beth wyt ti'n hoffi amser cinio?

What do you like dinner-time?

Beth mae hi'n fwyta amser swper?

What does she eat supper-time?

Beth maen nhw'n fwyta yn yr ysgol?

What do they eat in school?

Beth dwyt ti ddim yn hoffi?

What don't you like?

Beth dydyn nhw ddim yn hoffi?

What don't they like?

Afal ydy hwn.

This is an apple.

Afal coch ydy e / o.

It's a red apple.

Dw i'n hoffi bwyta ...

I like to eat ...

Ydw / Nac ydw

Yes / No

Dw i'n hoffi ceirios a bananas.

I like cherries and bananas.

Fy hoff ffrwyth i ydy oren.

My favourite fruit is an orange.

Dw i'n yfed llaeth amser te.

I drink milk teatime.

Dw i'n hoffi pysgod amser cinio.

I like fish dinner-time.

Mae hi'n bwyta ... amser swper.

She eats ... supper-time.

Maen nhw'n bwyta cinio yn yr ysgol.

They eat dinner in school.

Dw i ddim yn hoffi caws a dw i ddim yn

hoffi llaeth.

I don't like cheese and I don't like milk.

Dydyn nhw ddim yn hoffi hufen iâ.

They don't like ice cream.

Pa + soft mutation

Hoff + soft mutation

pryd bwyd

caws

bwydlen

diod

Pa bryd bwyd?

hoff gaws

Pa fwydlen?

hoff ddiod

Remember

No mutations after present tense

Dw i

Rwy't ti

Mae Tom

Dw i'n cael pop.

Rwy't ti'n bwyta.

Mae Tom yn prynu ham.

But

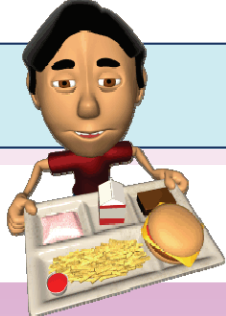
Soft mutation when these forms

come after the question 'Beth?'

Beth mae e'n / o'n fwyta?

Beth mae Jen yn gael?

Mae hi'n cael cacen.

Cân

Ga i uwd, os gwelwch yn dda?

Tôn: 'Jimmy crack corn':

Ga i uwd, os gwelwch yn dda?
 Ga i uwd, os gwelwch yn dda?
 Ga i uwd, os gwelwch yn dda?
 Ga i frecwast nawr?

Gweithgareddau

1. Paratowch restr siopa ar gyfer gwahanol achlysuron, e.e. parti tân gwyllt, parti Nadolig, ffair bwyta'n iach ac ati.
2. Paratowch fwydlen ar gyfer y caffi.
3. Gweithiwch gyda'ch partner i chwarae rôl - yn y siop / caffi.
4. Paratowch holiadur i weld beth ydy hoff fwyd, diod a ffrwyth pawb yn y dosbarth, yna adroddwch yn ôl. Dyma enghraifft, 'Mae pum person yn hoffi afalau ac mae pedwar person yn hoffi orennau.'
5. Ysgrifennwch wahoddiad i barti arbennig.
6. Atebwch wahoddiad Aled.
7. Gofynnwch bum cwestiwn sy'n dechrau gyda 'Pa?' i'ch partner chi. Atebwch gwestiynau eich partner chi.
8. Bwlch gwybodaeth. Bydd angen dau gopi o'r grid gydag eitemau gwahanol wedi eu dileu. Bydd y plant yn gallu holi ei gilydd i ddod o hyd i'r wybodaeth.

Enw	Ffrwythau	Diod	Ffrwythau (ddim yn hoffi)	Diod (ddim yn hoffi)
Siân	afalau	sudd oren	lemwn	coffi
Bil	grawnwin	llaeth	afalau	sudd lemwn
Benita	peren	sudd afal	grawnwin	te
Gaz	ceirios	sudd lemwn	peren	llaeth
Rhian	banana	llaeth	ceirios	coffi
Hong	afal	sudd afal	lemwn	sudd oren

- P1 Beth wyt ti'n hoffi fwyta i swper?
 P2 Dw i'n hoffi bwyta ffrwythau a dw i'n hoffi yfed llaeth.
 P1 Beth wyt ti'n gael i swper?
 P2 Dw i'n cael bara menyn, caws a sudd oren fel arfer.
 P1 Dw i'n cael sudd oren amser brecwast.
 P2 Dw i'n cael te amser brecwast.
 P1 Wyt ti'n cael cinio ysgol heddiw?
 P2 Ydw, achos mae pysgod a sgloodion heddiw.
 P1 Gwych! Pysgod a sgloodion ydy fy hoff ginio i.
 P2 A fi. Beth dwyt ti ddim yn hoffi?
 P1 Dw i ddim yn hoffi pasta.
 P2 Na fi, Ych a fi!

Gwahoddiad

Annwyl Gwyn

Dw i'n cael parti pen-blwydd dydd Sul. Wyt ti eisiau dod? Rydyn ni'n cael llawer o fwyd a diod. Mae Dad wedi bod i siopa ac mae e wedi prynu bara, menyn, cig, caws, cacen siocled, sudd oren a sudd afal, llaeth a phob math o ffrwythau. Mae'r parti'n dechrau am chwech o'r gloch. Wyt ti'n gallu dod?

Hwyl
Aled

Gweithgareddau / Activities

- Ask 5 people in the class what they like to do on the weekend. Then, tell your group what are the interests of the 5 persons you have asked.
- Ask your partner questions to complete the grid. Do both grids look the same by the end?

Partner 1

	Ben	Lucy	Twm	Ann	Lyn
bowlio deg	😊	😞			😞
nofio	😞		😞	😞	
gymnasteg		😊		😞	😊
gwyllo'r teledu	😊		😊	😊	
tennis					

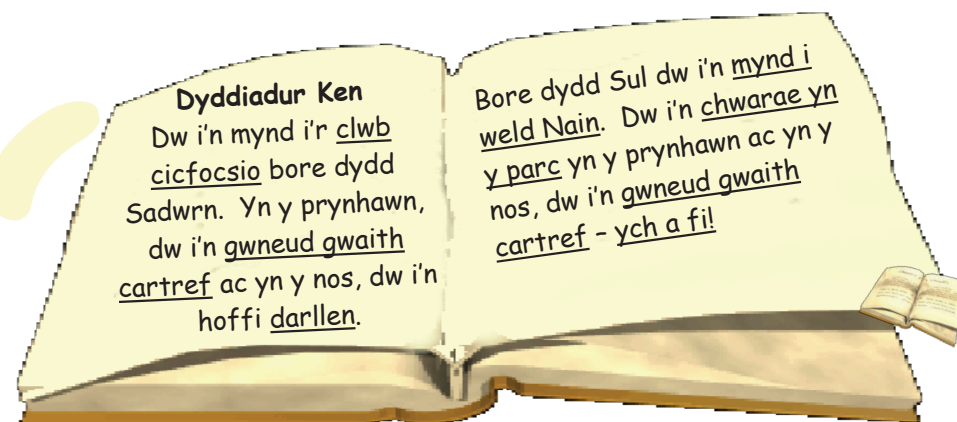
Partner 2

	Ben	Lucy	Twm	Ann	Lyn
bowlio deg			😊	😊	
nofio		😊			😊
gymnasteg	😞		😞		
gwyllo'r teledu		😞			😞
tennis	😊	😊	😞	😞	😊

Now, write sentences to say what everyone likes to do.

- Look at Ken's diary in the next column. Now, write your diary for the weekend.
- Read the bubbles (swigod) in the next column. Write a bubble about your self (amdanoch chi eich hunan) and read it to your group. Then introduce (cyflwynwch) Gwilym and Anna also. Here is an example- '... ydy e. Mae e'n hoffi ...'

- P1 Beth wyt ti'n hoffi wneud ar y penwythnos?
 P2 Dw i'n hoffi edrych ar y teledu, nofio a chwarae ar y cyfrifiadur.
 Beth wyt ti'n hoffi wneud?
 P1 Dw i'n hoffi edrych ar y teledu ar nos Wener ond ar ddydd Sadwrn dw i'n hoffi chwarae gemau.
 P2 Dw i'n chwarae rygbi dydd Sul, yn y parc.
 P1 Wyt ti'n casglu rhywbeth?
 P2 Nac ydw, ond rydw i'n hoffi gwneud cardiau.

Anna ydw i. Fy niddordebau i ydy casglu stampiau. Dw i'n mynd i'r clwb casglu stampiau bob nos Wener.

Gwilym ydw i. Rydw i'n hoffi beicio efo ffrindiau ar y penwythnos.

Kate ydw i. Bob bore dydd Sadwrn dw i'n merlota gyda ffrindiau. Yn y prynhawn dw i'n nofio ac yn y nos dw i'n hoffi gwyllo'r teledu gyda Mam a Dad.

Ceirfa

Patrymau

Diddordeb (g) / au
Hobi (g) / hobïau

*Interest / s
Hobby / hobbies*

bowlio deg
cic focsio
criced
gemau cyfrifiadur
gwneud cardiau
gwylio teledu
gymnasteg
mynd i'r sinema
pêl-droed
penwythnos
rygbi
sticer (g) / i
tennis

*ten pin bowling
kick boxing
cricket
computer games
to make cards
to watch TV
gymnastics
to go to the cinema
football
weekend
rugby
sticker / s
tennis*

rhywbeth
stampiau

*something
stamps*

Berfau
beicio
casglu
chwarae
darllen
gwneud
gwylio
merlota
mwynhau
mynd
nofio
pysgota
siopa

*Verbs
to cycle
to collect
to play
to read
to do / make
to watch
pony-trekking
to enjoy
to go
to swim
to fish
to shop*

Beth wyt ti'n wneud dydd Sadwrn?
Dw i'n chwarae pêl-droed.

*What are you doing on Saturday?
I'm playing football.*

Beth wyt ti'n hoffi wneud dydd Sul?
Dw i'n hoffi chwarae rygbi yn y bore.

*What do you like doing on Sunday?
I like playing rugby in the morning.*

Beth wyt ti'n wneud ar y penwythnos?
Ar y penwythnos dw i'n mynd i nofio.
Dw i'n mynd i'r sinema ar y penwythnos.

*What do you do at the weekend?
At the weekend I go swimming.
I go to the cinema at the weekend.*

Beth ydy dy ddiddordebau di?
Fy niddordebau i ydy chwarae a gwylio pêl-droed.

*What are your interests?
My interests are playing and watching football.*

Beth ydy diddordebau Tyson?
Diddordebau Tyson ydy tennis a nofio.

*What are Tyson's interests?
Tyson's interests are tennis and swimming.*

Wyt ti'n casglu rhywbeth?
Ydw, dw i'n casglu cardiau post.
Nac ydw, ond mae Dad yn casglu stampiau.

*Do you collect anything?
Yes, I collect postcards.
No, but Dad collects stamps.*

Ydy Lea'n casglu rhywbeth?
Nac ydy / Ydy, mae hi'n casglu ...

*Does Lea collect anything?
No / Yes, she collects ...*

Dw i'n mynd i'r disgo ar nos Wener.
Mae Lisa'n mynd i gymnasteg dydd Sadwrn.

*I go to the disco on Friday night.
Lisa goes to gymnastics on Saturday.*

No mutations after present tense

Dw i'n casglu sticeri.
Rwy't ti'n bowlïo deg.
Mae Tom yn pysgota.

But

Soft mutation when these forms come after the question 'Beth?'

Beth wyt ti'n wneud?
Beth mae e / o'n fwynhau?
Mae e / o'n mwynhau merlota.

**dy - (your) + soft mutation
fy - (my) + nasal mutaion**

dy bêl-droed di *your football*
dy gyfrifiadur di *your computer*
dy ddiddordebau di *your interests*

fy mhêl-droed i *my football*
fy nghyfrifiadur i *my computer*
fy niddordebau i *my interests*

Amser presennol - Present tense

Mae hi'n hoffi beicio.	<i>She likes cycling.</i>
Mae e'n / o'n nofio.	<i>He's swimming.</i>
Dydy hi ddim yn merlota.	<i>She doesn't pony-trek.</i>
Dydy e / o ddim yn hoffi siopa.	<i>He doesn't like shopping.</i>

Remember

Mae o / Dydy o ddim *usually used in North Wales.*
Mae e / Dydy e ddim *usually used in South Wales.*

Gweithgareddau

1. Gofynnwch i 5 person yn y dosbarth beth maen nhw'n hoffi wneud ar y penwythnos. Wedyn, dywedwch wrth eich grŵp chi beth yw diddordebau'r 5 person rydych chi wedi holi.
2. Gofynnwch gwestiynau i'ch partner er mwyn llenwi'r grid. Ydy'r ddau grid yn edrych yr un peth erbyn y diwedd?

Partner 1

	Ben	Lucy	Twm	Ann	Lyn
bowlio deg	😊	😞			😞
nofio	😞		😞	😞	
gymnasteg		😊		😞	😊
gwyllo'r teledu	😊		😊	😊	
tennis					

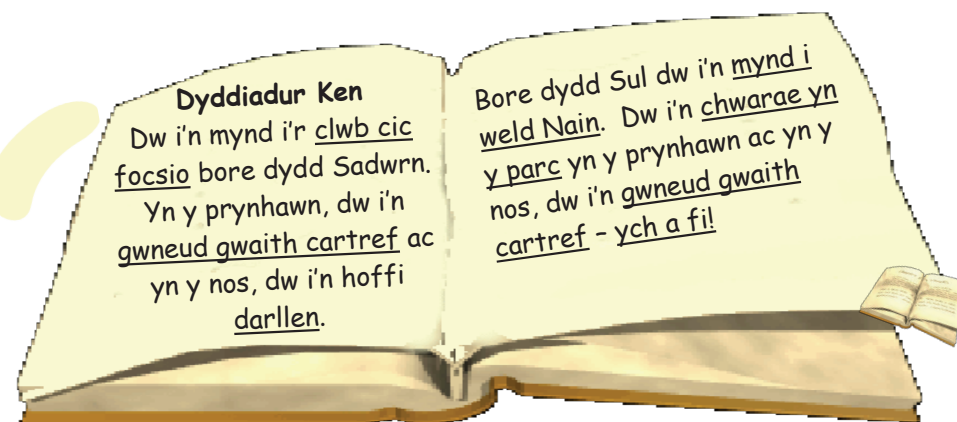
Partner 2

	Ben	Lucy	Twm	Ann	Lyn
bowlio deg			😊	😊	
nofio		😊			😊
gymnasteg	😞		😞		
gwyllo'r teledu		😞			😞
tennis	😊	😊	😞	😞	😊

Nawr, ysgrifennwch frawddegau i ddweud beth mae pawb yn hoffi wneud.

3. Edrychwch ar ddyddiadur Ken yn y golofn nesaf. Nawr ysgrifennwch eich dyddiadur chi am y penwythnos.
4. Darllenwch y swigod (bubbles) yn y golofn nesaf. Ysgrifennwch swigen amdano chi eich hunan (about yourself) a darllenwch e i'ch grŵp. Wedyn cyflwynwch (introduce) Gwilym ac Anna hefyd. Dyma enghraifft - '... ydy e / o. Mae e'n / o'n hoffi ...'

- P1 Beth wyt ti'n hoffi wneud ar y penwythnos?
P2 Dw i'n hoffi edrych ar y teledu, nofio a chwarae ar y cyfrifiadur.
Beth wyt ti'n hoffi wneud?
P1 Dw i'n hoffi edrych ar y teledu ar nos Wener ond ar ddydd Sadwrn dw i'n hoffi chwarae gemau.
P2 Dw i'n chwarae rygbi dydd Sul, yn y parc.
P1 Wyt ti'n casglu rhywbeth?
P2 Nac ydw, ond rydw i'n hoffi gwneud cardiau.

Anna ydw i. Fy niddordebau i ydy casglu stampiau. Dw i'n mynd i'r clwb casglu stampiau bob nos Wener.

Gwilym ydw i. Rydw i'n hoffi beicio efo ffrindiau ar y penwythnos.

Kate ydw i. Bob bore dydd Sadwrn dw i'n merlota gyda ffrindiau. Yn y prynhawn dw i'n nofio ac yn y nos dw i'n hoffi gwyllo'r teledu gyda Mam a Dad.

Cân (Tôn: Here we go round the Mulberry Bush)

Dyma'r ffordd i wisgo cot, - i wisgo het / menig/ sgidiau
i wisgo cot, i wisgo cot,
Dyma'r ffordd i wisgo cot
i fod yn gynnes, gynnes.

Dyma'r ffordd i dynnu cot.....
Ar ôl bod allan yn chwarae.

Gweithgareddau / Activities

1. You are going on holiday to Spain in the summer, Canada in the winter and Pembrokeshire in March. What do you put in the case? Prepare 3 lists.
2. Partner 1 and Partner 2 - draw a picture of a boy and girl wearing your ideal school uniform. Partner 1 - describe the picture to Partner 2. Partner 2 - draw the picture. Then exchange roles. Look at the pictures. Are they the same (yr un peth)?
3. Cut out pictures from a magazine. The people in the pictures are models in a fashion show. Work with your partner to prepare a script for the fashion show. Then, show the pictures and read the script to all in the group.
4. Work in a group. Place the clothes cards and the colour cards face down on the table in two piles. In turn, lift a card from each pile and say what is the item of clothing and the colour. Then, use the two words in a sentence.
5. Ask everyone to stand. Tell everyone who is wearing a particular colour to sit (e.g. pawb sy'n gwisgo pinc, eisteddych). The last child standing wins. This child will give the instructions the next time.

Sgwrs

- P1 Beth wyt ti'n wisgo i'r parti?
- P2 Dw i'n gwisgo trowsus du.
- P1 Wyt ti'n gwisgo top?
- P2 Ydw, dw i'n gwisgo top coch, glas a du. Beth wyt ti'n wisgo?
- P1 Dw i'n gwisgo trowsus brown, crys T gwyn a sgarff hir.
- P2 Waw, neis iawn. Beth mae Fflur yn wisgo?
- P1 Mae hi'n gwisgo sgert fini a blows oren.
- P2 Oes cot 'da hi?
- P1 Oes, cot ddu.

Croeso i'r sioe ffasiynau.

Heno mae Helen yn gwisgo top oren a ffrog fini binc o Siopau Siapus. Mae hi'n smart iawn.

Mae Dai yn gwisgo siaced las a jîns o Jîns Jean. Mae tei streipiog ganddo fo. Mae o'n gwisgo crys gwyn.

Mae Marian yn hoffi gwisgo siwt newydd. Mae hi'n gwisgo blows las ac esgidiau du.

Mae Ben yn dod o America ac mae o'n gwisgo crys T glas, coch a gwyn.

Mae Kelan yn dod o Iwerddon ac mae o'n gwisgo crys T gwyrdd.

Mae Peter yn hoffi rygbi ac mae o'n gwisgo crys rygbi Cymru.

Mae Gemma yn mynd i sgio. Mae hi'n gwisgo siaced sgio oren a het binc.

Beth mae Sara yn wisgo? Mae hi'n gwisgo trowsus llwyd o Ffasiynau'r Ynys a siwmpwr ddu. Oes sgarff ganddi hi? Oes, sgarff goch. Bendigedig!

Ceirfa

Petrymau

Dilledyn (g) / dillad

An item of clothing / clothes

blows (b)	<i>blouse</i>
cot (b)	<i>coat</i>
crys (g) / crysau	<i>shirt / s</i>
crysT (g)	<i>T shirt</i>
esgid (b) / esgidiau	<i>shoe / s</i>
ffedog (b)	<i>apron</i>
het (b)	<i>hat</i>
hosan (b) / sanau	<i>sock / s</i>
maneg (b) / menig	<i>glove / s</i>
sgarff (b)	<i>scarf</i>
sgert (b)	<i>skirt</i>
siaced (b)	<i>jacket</i>
siwmpwr (b)	<i>jumper</i>
top (g)	<i>top</i>

Lliwiau

Colours

brown	<i>red</i>
coch	<i>black</i>
du	<i>blue</i>
glas	<i>white</i>
gwyn	<i>green</i>
gwyrdd	<i>grey</i>
llwyd	<i>yellow</i>
melyn	<i>orange</i>
oren	<i>purple</i>
porffor	

Ansoddeiriau

Adjectives

bach	<i>small</i>
byr	<i>short</i>
hir	<i>long</i>
mini	<i>mini</i>
mawr	<i>big</i>

Berfau

Verbs

gwisgo	<i>to wear</i>
hoffi	<i>to like</i>

Beth ydy hwn?

What is this?

Crys T ydy hwn.

This is a T shirt.

Pa liw ydy hwn?

What colour is this?

Coch ydy hwn.

*This is red.*Pa liw ydy'r got?*What colour is the coat?*Melyn ydy'r got.*The coat is yellow.*

Beth wyt ti'n wisgo?

What are you wearing?

Dw i'n gwisgo het goch.

I'm wearing a red hat.

Beth wyt ti'n hoffi wisgo?

*What do you like wearing?*Dw i'n hoffi gwisgo siwmpwr porffor.*I like wearing a purple jumper.*Wyt ti'n gwisgo cot ddu?*Are you wearing a black coat?*

Ydw / Nac ydw

Yes / No

Beth mae Tedi'n wisgo?

*What is Teddy wearing?*Mae Tedi'n gwisgo sanau brown.*Teddy's wearing brown socks.*

Beth mae hi'n wisgo?

*What is she wearing?*Mae hi'n gwisgo trowsus llwyd.*She's wearing grey trousers.*

Oes cot 'da ti / gen ti?

Have you got a coat?

Oes / Nac oes

Yes / No

Pa + soft mutation

Pa liw?

Pa ddillad?

Feminine singular noun + soft mutation

sgert binc

sgarff goch

cot frown

siwmpwr ddu

hosan las

siaced lwyd

No mutation after a masculine noun or plural nouns

crys gwyn

menig porffor

Remember

No mutations after present tense

Dw i'n gwisgo cot.

Rwyd ti'n prynu sanau.

But

Soft mutation when these forms come after the question 'Beth?'

Beth wyt ti'n hoffi wisgo?

Beth mae e'n wisgo?

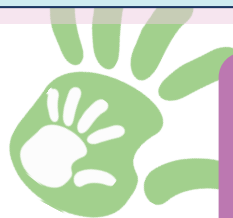
Beth mae Jen yn brynu?

Cân (Tôn: Here we go round the Mulberry Bush)

Dyma'r ffordd i wisgo cot, - i wisgo het / menig / sgidiau
i wisgo cot, i wisgo cot,
Dyma'r ffordd i wisgo cot
i fod yn gynnes, gynnes.

Dyma'r ffordd i dynnu cot...
Ar ôl bod allan yn chwarae.

Gweithgareddau

1. Rydych chi'n mynd ar wyliau i Sbaen yn yr haf, Canada yn y gaeaf a Sir Benfro ym mis Mawrth. Beth ydych chi'n roi yn y ces? Paratowch 3 rhestr.
2. Partner 1 a Partner 2 - tynnwch lun o fachgen a merch yn gwisgo'ch gwisg ysgol berffaith chi (your perfect school uniform). Partner 1 - disgrifiwch y llun i Partner 2. Partner 2 - tynnwch y llun. Wedyn newidiwch rôl. Edrychwch ar y lluniau. Ydyn nhw yr un peth (the same)?
3. Torrwch luniau allan o gylchgronau. Mae'r bobl yn y lluniau yn fodelau (models) mewn sioe ffasiynau. Gweithiwch gyda'ch partner i baratoi sgript y sioe ffasiynau. Wedyn, dangoswch y lluniau a darllenwch y sgript i bawb yn y grŵp.
4. Gweithiwch mewn grŵp. Rhewch y cardiau dillad a'r cardiau lliw wyneb i waered ar y bwrdd mewn dau bentwr. Yn eich tro, codwch un cerdyn o bob pentwr a dywedwch beth yw'r dilledyn a'r lliw. Yna, defnyddiwch y ddau air mewn brawddeg.
5. Gofynnwch i bawb sefyll. Dywedwch wrth bawb sy'n gwisgo lliw arbennig i eistedd (e.e. pawb sy'n gwisgo pinc, eisteddwch). Y plentyn diwethaf ar ei draed sy'n ennill. Bydd y plentyn yma'n rhoi'r cyfarwyddiadau (instructions) y tro nesaf.

Sgwrs

- P1 Beth wyt ti'n wisgo i'r parti?
- P2 Dw i'n gwisgo trowsus du.
- P1 Wyt ti'n gwisgo top?
- P2 Ydw, dw i'n gwisgo top coch, glas a du. Beth wyt ti'n wisgo?
- P1 Dw i'n gwisgo trowsus brown, crys T gwyn a sgarff hir.
- P2 Waw, neis iawn. Beth mae Fflur yn wisgo?
- P1 Mae hi'n gwisgo sgert fini a blows oren.
- P2 Oes cot 'da hi?
- P1 Oes, cot ddu.

Croeso i'r sioe ffasiynau.

Heno mae Helen yn gwisgo top oren a ffrog fini binc o Siopau Siapus. Mae hi'n smart iawn.

Mae Dai yn gwisgo siaced las a jîns o Jîns Jean. Mae tei streipio ganddo fo. Mae o'n gwisgo crys gwyn.

Mae Marian yn hoffi gwisgo siwt newydd. Mae hi'n gwisgo blows las ac esgidiau du.

Mae Ben yn dod o America ac mae o'n gwisgo crys T glas, coch a gwyn.

Mae Kelan yn dod o Iwerddon ac mae o'n gwisgo crys T gwyrdd.

Mae Peter yn hoffi rygbi ac mae o'n gwisgo crys rygbi Cymru.

Mae Gemma yn mynd i sgio. Mae hi'n gwisgo siaced sgio oren a het binc.

Beth mae Sara yn wisgo? Mae hi'n gwisgo trowsus llwyd o Ffasiynau'r Ynys a siwmpwr ddu. Oes sgarff ganddi hi? Oes, sgarff goch. Bendigedig!

Beth sy yn y fasged siopa?
Basged siopa, basged siopa.
Beth sy yn y fasged siopa?
Rhywbeth neis i de.

Llaeth sy yn y fasged siopa,
Basged siopa, basged siopa.
Llaeth sy yn y fasged siopa.
Llaeth neis i de.

*Mi Welais Jac y Do
Gwasg Gomer*

Gweithgareddau / Activities

1. **Battleships.** Work with your partner. You will need a grid each. You must delete (dileu) five squares on your grid. Then partner 1 asks partner 2 'Ga i ...?' If the item is on the grid, you must answer 'Cei, wrth gwrs.' If the item isn't on the grid, you must answer, 'Na chei.' Then exchange roles.

creision	pop	papur newydd	bananas	te
losin	siocled	llaeth	brechdan	melon
hufen iâ	cola	coffi	lolipop	cylchgrawn
comic	oren	bisged	lemonêd	teisen

2. The family is going to a car boot sale. You must clear your bedroom to get items to go to the sale. Prepare a list of items with the price in words. Give a copy of the list without (heb) the prices to your partner. Your partner must ask questions and give the price on the list. Then exchange roles.
3. You must place the cards with pictures of the items in the shops face down on the desk. Work in a group. Pupil 1 must lift a card and say 'Dw i eisiau...'. Then, pupil 2 lifts a card and says 'Dw i eisiau ... a ...'. Pupil 3 lifts a card and says the sentence. How long will the sentence be by the end?
4. Place the cards with the pictures of the items in the shops face down on the desk. Work with your partner. Partner 1 must lift the card. Partner 1 must buy the item from partner 2. You must ask and answer questions. You must talk about the price as well. Then exchange roles.
5. Work with your partner or with your group. Prepare conversations in the sweet shop, in the café and in the paper shop.

Yn y siop losin

Siopwr Helo Seren. Beth wyt ti eisiau?
Seren Dw i eisiau siocled os gwelwch yn dda.
Siopwr Dyma ti.
Seren Diolch. Faint ydy o?
Siopwr Tri deg ceiniog.
Seren Dyma'r arian.
Siopwr Diolch yn fawr.
Seren Hwyl.

Mynd i'r siop

P1 Dw i'n mynd i'r siop i Dad. Wyt ti'n dod?
P2 Ydw, dw i eisiau prynu creision.
P1 Dw i eisiau prynu papur newydd, llaeth a bisgedi.

Yn y siop

Siopwr Bore da blant.
P1 a 2 Bore da Mr Bowen.
P1 Ga i'r papur newydd i Dad os gwelwch yn dda?
Siopwr Cei, wrth gwrs. Dyma ti.
P1 Diolch. Hefyd, mae Dad eisiau llaeth a bisgedi.
Siopwr Iawn. Dyma ti - punt a naw deg naw ceiniog.
P1 Dyma'r arian.
Siopwr Diolch.
P2 Ga i greision os gwelwch yn dda Mr Bowen?
Siopwr Cei, wrth gwrs. Sawl un?
P2 Un pecyn os gwelwch yn dda.
Siopwr Dyma ti. Tri deg pum ceiniog plis.
P2 Dyma'r arian - pum deg ceiniog.
Siopwr A dyma'r newid - un deg pum ceiniog. Hwyl fawr blant.
P1 a 2 Hwyl fawr Mr Bowen.

Geirfa

Patrymau

Siop losin *Sweet shop*
 creision (g) *crisps*
 hufen iâ (g) *ice cream*
 losin (g) / da-da *sweets*
 pop (g) *pop*
 siocled (g) *chocolate*

Siop Bapur *Newspaper shop*
 comic (g) *comic*
 cylchgrawn (g) *magazine*
 papur newydd (g) *newspaper*

Caffi (g) *Cafe*
 bisged (b) / i *biscuit / s*
 brechdan (b) / au *sandwich / es*
 coffi (g) *coffee*
 lemonêd (g) *lemonade*
 llaeth / llefrith (g) *milk*
 te (g) *tea*
 teisen (b) *cake*

Arian (g) *Money*
 ceiniog (b) / au *penny / pence*
 newid *change*
 punt (b) / punnoedd *pound / s*

Berfau *Verbs*
 costio *to cost*
 eisiau *to want / need*
 hoffi *to like*
 prynu *to buy*
 siopa *to shop*

sêl cist car *car boot sale*

Dyma ... *Here is / are ...*

pecyn (g) *packet*

Beth wyt ti eisiau?

Dw i eisiau hufen iâ os gwelwch yn dda.

What do you want?

I want an ice cream please.

Beth wyt ti eisiau prynu?

Dw i eisiau prynu losin / da-da.

What do you want to buy?

I want to buy sweets.

Beth mae Aled eisiau prynu?

Mae Aled eisiau comic.

What does Aled want to buy?

Aled wants a comic.

Wyt ti eisiau creision?

Ydw, os gwelwch yn dda.

Do you want crisps?

Yes, please.

Nac ydw, dim diolch.

No, thank you.

Ga i siocled os gwelwch yn dda?

Cei, wrth gwrs.

Na chei, dim nawr.

May I have some chocolate please?

Yes, of course.

No, not now.

Faint ydy'r siocled?

Faint ydy e / o?

Faint mae'n gostio?

Mae'n costio pum deg ceiniog.

How much is the chocolate?

How much is it?

How much does it cost?

It costs fifty pence.

Sawl un?

Sawl un wyt ti eisiau?

Dw i eisiau tri os gwelwch yn dda.

How many?

How many do you want?

I want three please.

Ga i dri hufen iâ os gwelwch yn dda?

Dw i ddim eisiau te, dw i eisiau llaeth.

May I have three ice creams please?

I don't want tea, I want milk.

Cofiwch - Remember

No 'yn' or 'n' before 'eisiau'
 Dw i eisiau losin.

Ga i? + soft mutation

Ga i greision?

Ga i bapur newydd?

Cofiwch - Remember

Faint mae'n gostio? *in the question but*
 Mae'n costio ... *in the answer.*

Arian - Money

ceiniog	punt
dwyrain	dwyrain
tair ceiniog	tair punt
pedair ceiniog	pedair punt
pum ceiniog	pum punt
chwe cheiniog	chwe phunt

Beth sy yn y fasged siopa?
Basged siopa, basged siopa.
Beth sy yn y fasged siopa?
Rhywbeth neis i de.

Llaeth sy yn y fasged siopa.
Basged siopa, basged siopa.
Llaeth sy yn y fasged siopa.
Llaeth neis i de.

*Mi Welais Jac y Do
Gwasg Gomer*

Gweithgareddau

1. *Battleships*. Gweithiwrch gyda'ch partner. Bydd angen grid yr un (each) arnoch chi. Rhaid i chi ddileu (delete) pum sgwâr ar eich grid chi. Wedyn rhaid i bartner 1 ofyn i bartner 2 'Ga i ...?' Os ydy'r eitem ar y grid, rhaid ateb 'Cei, wrth gwrs.' Os dydy'r eitem ddim ar y grid, rhaid ateb, 'Na chei.' Wedyn, newidiwrch rôl.

creision	pop	papur newydd	bananas	te
losin	siocled	llaeth	brechdan	melon
hufen iâ	cola	coffi	lolipop	cylchgrawn
comic	oren	bisged	lemonêd	teisen

2. Mae'r teulu'n mynd i sêl cist car. Rhaid i chi glirio'r stafell wely i gael eitemau i fynd i'r sêl. Paratowch restr o eitemau gyda'r prisiau mewn geiriau. Rhwng gopi o'r rhestr heb (without) y prisiau i'ch partner. Rhaid i'ch partner ofyn cwestiynau a rhoi'r pris ar y rhestr. Wedyn, newidiwrch rôl.
3. Rhaid rhoi cardiau gyda lluniau o'r eitemau yn y siopau wyneb i waered ar y ddesg. Gweithiwrch mewn grŵp. Rhaid i ddisgybl 1 godi'r cerdyn a dweud 'Dw i eisiau...'. Wedyn, rhaid i ddisgybl 2 godi cerdyn a dweud 'Dw i eisiau ... a ...' Rhaid i ddisgybl 3 godi cerdyn a dweud y frawddeg. Pa mor hir fydd y frawddeg erbyn y diwedd?
4. Rhaid rhoi cardiau gyda lluniau o'r eitemau yn y siopau wyneb i waered ar y ddesg. Gweithiwrch gyda'ch partner. Rhaid i bartner 1 godi'r cerdyn. Rhaid i bartner 1 brynu'r eitem gan bartner 2. Rhaid gofyn ac ateb cwestiynau. Rhaid siarad am y pris hefyd. Wedyn, newidiwrch rôl.
5. Gweithiwrch gyda / efo partner neu yn eich grŵp. Rhaid paratoi sgysiau yn y siop losin, yn y caffi ac yn y siop bapur.

Yn y siop losin

Siopwr Helo Seren. Beth wyt ti eisiau?
Seren Dw i eisiau siocled os gwelwch yn dda.
Siopwr Dyma ti.
Seren Diolch. Faint ydy o?
Siopwr Tri deg ceiniog.
Seren Dyma'r arian.
Siopwr Diolch yn fawr.
Seren Hwyl.

Mynd i'r siop

P1 Dw i'n mynd i'r siop i Dad. Wyt ti'n dod?
P2 Ydw, dw i eisiau prynu creision.
P1 Dw i eisiau prynu papur newydd, llaeth a bisgedi.

Yn y siop

Siopwr Bore da, blant.
P1 a 2 Bore da, Mr Bowen.
P1 Ga i'r papur newydd i Dad os gwelwch yn dda?
Siopwr Cei, wrth gwrs. Dyma ti.
P1 Diolch. Hefyd, mae Dad eisiau llaeth a bisgedi.
Siopwr Iawn. Dyma ti - punt a naw deg naw ceiniog.
P1 Dyma'r arian.
Siopwr Diolch.
P2 Ga i greision os gwelwch yn dda Mr Bowen?
Siopwr Cei, wrth gwrs. Sawl un?
P2 Un pecyn os gwelwch yn dda.
Siopwr Dyma ti. Tri deg pum ceiniog plis.
P2 Dyma'r arian - pum deg ceiniog.
Siopwr A dyma'r newid - un deg pum ceiniog. Hwyl fawr blant.
P1 a 2 Hwyl fawr Mr Bowen.

Gweithgareddau / Activities

1. Work in a group. You will need cards with pictures of people on them and cards of feelings (it's possible to use the adjectives on side 1 of the mat if you wish). Place them face down in two piles on the desk. Pupil 1 lifts a family card and says a sentence, e.g. 'Dw i'n gweld bachgen'. Pupil 2 lifts a feelings card and says a sentence e.g. 'Dw i'n gweld bachgen hapus', or 'Mae'r bachgen yn hapus'. Pupil 3 lifts a person card and begins a new sentence.
2. Work in a group. Place the feelings cards face down on the desk. Pupil 1 lifts a card and looks at the picture on the card. He/She doesn't show the card to other members of the group. Other members of the group must ask questions to guess what is on the card e.g. 'Wyt ti'n oer?', 'Wyt ti'n blasu rhywbeth?' Pupil 1 may have to mime what is on the card. The pupil who guesses correctly wins the card.
3. Make a list of:
 - i. what you have tasted and smelled today
 - ii. what you can see in the class.
4. Beth wyt ti'n deimlo? Prepare a feeling box. Pupils must in turn describe what they feel and guess what is the item.
5. Ask five people in the class 'Sut wyt ti heddiw?' Then tell the group how the five people are feeling e.g. 'Mae Mali a Delyth yn hapus, mae John yn ...' Answer the questions:
 - i. Beth wyt ti'n weld yn y sinema?
 - ii. Beth wyt ti'n arogl yn y caffi?
 - iii. Beth wyt ti'n glywed yn y parc?
 - iv. Beth wyt ti'n flasu yn y siop losin?
 - v. Sut wyt ti'n teimlo?

Dydd Sadwrn

- P1 Helo Gwyn, sut wyt ti heddiw?
- P2 Bendigedig achos dydd Sadwrn ydy hi!
- P1 Beth wyt ti'n wneud heddiw?
- P2 Dw i'n mynd i weld ffilm 'da fy ffrindiau. Wedyn dw i'n mynd i gael cinio.
- P1 Beth wyt ti'n gael i ginio?
- P2 Dw i'n cael cyri heddiw achos dw i'n hoffi bwyd sbeislyd.
- P1 Wyt ti'n hoffi cyri poeth?
- P2 Ydw, wrth gwrs.

Bwyta salad

- P1 Wyt ti'n teimlo'n hapus heddiw?
- P2 Nac ydw, dw i'n teimlo'n drist.
- P1 Pam?
- P2 Achos mae ham, tomato a letys i ginio a dw i ddim yn hoffi salad.
- P1 Dw i'n hoffi salad achos dw i'n hoffi bwyd oer. Mae salad ham yn flasus.

Teimlo'n oer

- P2 Sut wyt ti?
- P1 Dw i'n teimlo'n ofnadwy.
- P2 Pam?
- P1 Achos dw i'n teimlo'n oer iawn. Dw i ddim yn hoffi tywydd oer.
- P2 Dw i'n hoffi'r tywydd oer. Dw i'n gwisgo dillad cynnes ac yn yfed diod boeth.
- P1 Dw i'n hoffi tywydd poeth ac wedyn dw i'n yfed diod oer.

Beth sy yn y llun?

- P1 Ydy o'n flasus?
- P2 Ydy, mae o'n flasus.
- P1 Ydy o'n boeth?
- P2 Nac ydy, mae o'n oer.
- P1 Hufen iâ ydy o?
- P2 Da iawn ti. Ia, hufen iâ ydy o.

Ceirfa

Patrymau

achos *because*
sŵn (g) / synau *noise / s*

Ansoddeiriau *Adjectives*

bach *small*
bendigedig *fantastic*
blasus *tasty*
caled *hard*
cynnes *warm*
garw *rough*
hapus *happy*
llyfn *smooth*
mawr *big*
meddal *soft*
ofnadwy *terrible*
poeth *hot*
sbeislyd *spicy*
trist *sad*
twym *warm*
wedi blino *tired*

Berfau *Verbs*

arogli *to smell*
blasu *to taste*
clywed *to hear*
coginio *to cook*
edrych ar *to look at*
gweld *to see*
gwrando ar *to listen to*
gwyllo *to watch*
teimlo *to feel*

Sut wyt ti?
Da iawn diolch.

Sut wyt ti'n teimlo heddiw?
Dw i'n teimlo'n hapus.
Dw i'n drist.

Sut mae Siân heddiw?
Mae hi wedi blino.

Beth wyt ti'n weld?
Dw i'n gweld llun yn y llyfr.

Beth wyt ti'n glywed?
Dw i'n clywed plant yn canu.

Beth wyt ti'n arogli?
Dw i'n arogli'r sglodion yn coginio.

Beth mae hi'n blasu?
Mae hi'n blasu'r hufen iâ.

Beth mae Dafydd yn wneud?
Mae e'n / o'n gwrando ar y miwsig.

Wyt ti'n hoffi blas cyri?
Ydw / Nac ydw

How are you?
Very well thank you.

How do you feel today?
I feel happy.
I'm sad.

How's Siân today?
She's tired.

What do you see?
I see a picture in the book.

What do you hear?
I hear children singing.

What do you smell?
I smell the chips cooking.

What is she tasting?
She's tasting the ice cream.

What is Dafydd doing?
He is listening to the music.

Do you like the taste of curry?
Yes / No

Cofiwch - Remember

yn / 'n + adjective + soft mutation
Mae Tedi'n feddal.
Mae'r car yn galed.

yn / 'n + verb - no mutation
Mae Tedi'n gwrando ar y stori.
Mae'r car yn mynd yn araf.

Cofiwch - Remember

Beth mae hi'n weld? *in the question but*
Mae hi'n gweld ... *in the answer.*

Gweithgareddau

1. Gweithiwch mewn grŵp. Mae angen cardiau gyda lluniau o bobl arnyn nhw a chardiau teimladau arnoch chi (mae'n bosib defnyddio'r ansoddeiriau ar ochr 1 y mat os ydych chi eisiau). Rhwch nhw wyneb i waered mewn dau bentwr ar y ddesg. Mae Partner 1 yn codi cerdyn teulu ac yn dweud brawddeg, e.e. 'Dw i'n gweld bachgen'. Mae Partner 2 yn codi cerdyn teimladau ac yn dweud brawddeg e.e. 'Dw i'n gweld bachgen hapus', neu 'Mae'r bachgen yn hapus'. Mae Partner 3 yn codi cerdyn person ac yn dechrau brawddeg newydd.
2. Gweithiwch mewn grŵp. Rhwch y cardiau teimladau a synhwyrâu wyneb i waered ar y ddesg. Mae Partner 1 yn codi cerdyn ac yn edrych ar y llun. Dydy e / hi ddim yn dangos y cerdyn i aelodau eraill y grŵp. Rhaid i aelodau eraill y grŵp ofyn cwestiynau er mwyn dyfalu beth sy ar y cerdyn, e.e. 'Wyt ti'n oer?' 'Wyt ti'n blasu rhywbeth?' Efallai bydd rhaid i Partner 1 feimio beth sy ar y cerdyn. Mae'r Partner sy'n dyfalu'n gywir yn ennill y cerdyn.
3. Gwnewch restr o
 - i. beth ydych chi wedi flasu ac arogl heddiw
 - ii. beth ydych chi'n gallu weld yn y dosbarth.
4. Beth wyt ti'n deimlo? Paratowch focs teimlo. Rhaid i'r disgyblion, yn eu tro ddisgrifio beth maen nhw'n deimlo a dyfalu beth ydy'r eitem.
5. Gofynnwch i bum person yn y dosbarth 'Sut wyt ti heddiw?' Wedyn dywedwch wrth y grŵp sut mae'r pum person yn teimlo, e.e. 'Mae Mali a Delyth yn hapus, mae John yn ...'
6. Atebwch y cwestiynau.
 - i. Beth wyt ti'n weld yn y sinema?
 - ii. Beth wyt ti'n arogl yn y caffi?
 - iii. Beth wyt ti'n glywed yn y parc?
 - iv. Beth wyt ti'n flasu yn y siop losin?
 - v. Sut wyt ti'n teimlo?

Dydd Sadwrn

- P1 Helo Gwyn, sut wyt ti heddiw?
- P2 Bendigedig achos dydd Sadwrn ydy hi!
- P1 Beth wyt ti'n wneud heddiw?
- P2 Dw i'n mynd i weld ffilm 'da fy ffrindiau. Wedyn dw i'n mynd i gael cinio.
- P1 Beth wyt ti'n gael i ginio?
- P2 Dw i'n cael cyri heddiw achos dw i'n hoffi bwyd sbeislyd.
- P1 Wyt ti'n hoffi cyri poeth?
- P2 Ydw, wrth gwrs.

Bwyta salad

- P1 Wyt ti'n teimlo'n hapus heddiw?
- P2 Nac ydw, dw i'n teimlo'n drist.
- P1 Pam?
- P2 Achos mae ham, tomato a letys i ginio a dw i ddim yn hoffi salad.
- P1 Dw i'n hoffi salad achos dw i'n hoffi bwyd oer. Mae salad ham yn flasus.

Teimlo'n oer

- P2 Sut wyt ti?
- P1 Dw i'n teimlo'n ofnadwy.
- P2 Pam?
- P1 Achos dw i'n teimlo'n oer iawn. Dw i ddim yn hoffi tywydd oer.
- P2 Dw i'n hoffi'r tywydd oer. Dw i'n gwisgo dillad cynnes ac yn yfed diod boeth.
- P1 Dw i'n hoffi tywydd poeth ac wedyn dw i'n yfed diod oer.

Beth sy yn y llun?

- P1 Ydy o'n flasus?
- P2 Ydy, mae o'n flasus.
- P1 Ydy o'n boeth?
- P2 Nac ydy, mae o'n oer.
- P1 Hufen iâ ydy o?
- P2 Da iawn, ti. Ia, hufen iâ ydy o.

TEITHIO A GWYLIAU

Cam 1

Saesneg

Dewch gyda ni i ddinas Caerdydd,
Dewch gyda ni i ddinas Caerdydd,
Dewch gyda ni i ddinas Caerdydd
I weld y maer a'r faeres.

Mynd ar gefn beic...
Mynd mewn car i ddinas...
Mynd mewn awyren...
Mynd mewn bws...
Mynd mewn fan...

*Mi welais Jac-y-do
Gwasg Gomer*

Gweithgareddau / Activities

1. Write the time.

12.00	11.15	2.30	2.45	11.45
7.30	10.15	3.00	3.45	4.00

2. Work with your partner. Partner 1 & Partner 2 - complete the first line about you (amdanoch chi). Then Partner 1 must ask questions to Partner 2, to complete the spaces in the grid. Partner 2 must ask questions to Partner 1 to fill the gaps. Do both grids look the same (yr un peth) by the end?

Partner 1

Enw	ysgol - sut?	dref - sut?	sinema - sut?	gwaith - sut?
Ti				
Ben	cerdded	car	bws	
Nia				
Jade		bws	cerdded	beic, trê
Gwion				

Partner 2

Enw	ysgol - sut?	dref - sut?	sinema - sut?	gwaith - sut?
Ti				
Ben				
Nia	bws	bws	cerdded	
Jade				
Gwion		cerdded	beic	car

Sgwrs yn swyddfa'r cwmni bysiau

- P1 Am faint o'r gloch mae'r bws yn mynd i Aberystwyth?
- P2 Am ddeg o'r gloch y bore.
- P1 Am faint o'r gloch mae o'n cyrraedd Aberystwyth?
- P2 Mae o'n cyrraedd Aberystwyth am chwarter i ddau.
- P1 Dw i eisiau dod adre hefyd. Am faint o'r gloch mae'r trên yn gadael Aberystwyth?
- P2 Mae o'n gadael Aberystwyth am chwarter i ddeg y nos.
- P1 O, dyna hwyr.
- P2 Ie, mae o'n cyrraedd nôl yma am ddau o'r gloch y bore achos mae'n aros yn Llambod am hanner awr.
- P1 Diolch yn fawr. Hwyl.
- P2 Hwyl fawr.

Oddi wrth Ashton
At Mam-gu
Dyddiad 2 Awst
Pwnc Gwyliau

Helo Mam-gu,

Rydyn ni'n mynd ar ein gwyliau yfory. Rydyn ni'n gadael y tŷ am ddau o'r gloch yn y car. Wedyn rydyn ni'n dal y trê am chwarter i dri. Mae'r trên yn mynd i Reading. Mae e'n cyrraedd Reading am chwarter i bump. Am hanner awr wedi pump rydyn ni'n dal y bws i Heathrow. Rydyn ni'n cyrraedd Heathrow am chwarter wedi chwech. Wedyn rhaid aros am yr awyren. Mae'r awyren i America yn gadael am hanner awr wedi naw. Dw i ddim yn siŵr am faint o'r gloch mae'r awyren yn cyrraedd America - fory!

Hwyl
Ashton

Ceirfa

Patrymau

Ffyrdd o deithio
 awyren (b) / nau
 beic (g) / beiciau
 bws (g) / bysiau
 car (g) / ceir
 llong (b)
 trê'n (g) / trenau

Means of travel
 plane / s
 bike / s
 bus / es
 car / s
 boat / ship / s
 train / s

ar gefn beic on a bike
 mewn in a
 yn y in the

Yr amser
 (Am) faint o'r gloch?
 un o'r gloch
 unarddeg o'r gloch
 deuddeg o'r gloch
 chwarter i
 chwarter wedi
 hanner awr wedi

The time
 (At) what time?
 one o'clock
 eleven o'clock
 twelve o'clock
 quarter to
 quarter past
 half past

Ble? Where?
 I ble? To where

Berfau
 cerdded
 cyrraedd
 dal
 dod
 gadael
 teithio

Verbs
 to walk
 to arrive
 to catch
 to come
 to leave
 to travel

yn y = in the
 mewn = in a

yn y car in the car
 mewn awyren in a plane

Amser - Time

Mae hi'n + soft mutation It is
 am + soft mutation at
 o'r gloch o'clock
 wedi past
 i + soft mutation to

Mae hi'n bedwar o'r gloch.

Mae hi'n hanner awr wedi tri.

Mae'r bws yn dod am ddau o'r gloch.

Mae'r trê'n yn cyrraedd am chwarter i bump.

Beth ydy hwn?
 What's this?

Sut wyt ti'n dod i'r ysgol?
 How do you come to school?

Sut mae e'n mynd i'r siop?
 How does he go to the shop?

Wyt ti'n dod i'r ysgol mewn car?
 Do you come to school in a car?

Ydw, bob dydd.
 Yes, every day.

Nac ydw, dw i'n cerdded i'r ysgol 'da / efo
Mam.
 No, I walk to school with Mum.

Am faint o'r gloch mae'r awyren
 yn gadael?
 At what time does the plane
 leave?

Mae'r awyren yn gadael am hanner awr
wedi wyth.
 The plane leaves at half past eight.

Am faint o'r gloch mae'r trê'n yn cyrraedd Caerdydd?
 At what time does the train arrive at Cardiff?

Deuddeg o'r gloch.
Twelve o'clock.
 Mae'r trê'n yn cyrraedd am ddeuddeg o'r gloch.
 The train arrives at twelve o'clock.

Ydych chi'n dal y trê'n am chwarter i ddeg? Ydyn / Nac ydyn
 Are you catching the train at a quarter to ten? Yes / No

Oes beic 'da ti / gen ti?
 Have you got a bike?

Oes / Nac oes
 Yes / No

Oes car 'da'r teulu / gan y teulu?
 Has the family got a car?

Oes, mae car 'da ni / gennyn ni.
 Yes, we've got a car.
 Nac oes, ond mae beiciau 'da ni.
 No, but we've got bikes.

TEITHIO A GWYLIAU

Cam 1

Dewch gyda ni i ddinas Caerdydd,
Dewch gyda ni i ddinas Caerdydd,
Dewch gyda ni i ddinas Caerdydd
I weld y maer a'r faeres.

Mynd ar gefn beic...
Mynd mewn car i ddinas...
Mynd mewn awyren...
Mynd mewn bws...
Mynd mewn fan...

*Mi welais Jac-y-do
Gwasg Gomer*

Gweithgareddau

1. Ysgrifennwch yr amser.

12.00	11.15	2.30	2.45	11.45
7.30	10.15	3.00	3.45	4.00

2. Gweithiwch gyda'ch partner. Partner 1 a Partner 2 - llenwch linell gyntaf y grid amdanoch chi (about you). Wedyn, rhaid i Bartner 1 ofyn cwestiynau i Bartner 2, er mwyn llenwi'r bylchau yn y grid. Rhaid i Bartner 2 ofyn cwestiynau i Bartner 1 i lenwi'r bylchau. Ydy'r ddau grid yn edrych yr un peth (the same) erbyn y diwedd?

Partner 1

Enw	ysgol - sut?	dref - sut?	sinema - sut?	gwaith - sut?
Ti				
Ben	cerdded	car	bws	
Nia				
Jade		bws	cerdded	beic, trênn
Gwion				

Partner 2

Enw	ysgol - sut?	dref - sut?	sinema - sut?	gwaith - sut?
Ti				
Ben				
Nia	bws	bws	cerdded	
Jade				
Gwion		cerdded	beic	car

Sgwrs yn swyddfa'r cwmni bysiau

- P1 Am faint o'r gloch mae'r bws yn mynd i Aberystwyth?
- P2 Am ddeg o'r gloch y bore.
- P1 Am faint o'r gloch mae o'n cyrraedd Aberystwyth?
- P2 Mae o'n cyrraedd Aberystwyth am chwarter i ddau.
- P1 Dw i eisiau dod adre hefyd. Am faint o'r gloch mae'r trên yn gadael Aberystwyth?
- P2 Mae o'n gadael Aberystwyth am chwarter i ddeg y nos.
- P1 O, dyna hwyr.
- P2 Ie, mae o'n cyrraedd 'nôl yma am ddau o'r gloch y bore achos mae'n aros yn Llanbed am hanner awr.
- P1 Diolch yn fawr. Hwyl.
- P2 Hwyl fawr.

Oddi wrth

Ashton

At

Mam-gu

Dyddiad

2 Awst

Pwnc

Gwyliau

Helo Mam-gu,

Rydyn ni'n mynd ar ein gwyliau yfory. Rydyn ni'n gadael y tŷ am ddau o'r gloch yn y car. Wedyn rydyn ni'n dal y trên am chwarter i dri. Mae'r trên yn mynd i Reading. Mae e'n cyrraedd Reading am chwarter i bump. Am hanner awr wedi pump rydyn ni'n dal y bws i Heathrow. Rydyn ni'n cyrraedd Heathrow am chwarter wedi chwech. Wedyn rhaid aros am yr awyren. Mae'r awyren i America yn gadael am hanner awr wedi naw. Dw i ddim yn siŵr am faint o'r gloch mae'r awyren yn cyrraedd America - fory!

Hwyl
Ashton

Gweithgareddau / Activities

1. A group activity. You will need flashcards on the home and the number flash cards. Place the cards in two piles face down on the table. In their turn each pupil will lift one card from each pile and give the information in Welsh, e.g. deg tŷ ar wahân, dwy gegin. Then, the next member of the group will have to put the words into a sentence. Make sure that everyone in the group has an opportunity to lift cards and to put the words into a sentence.

2. Translate

i. ten bedrooms	ii. new bathrooms
iii. small gardens	iv. four bedrooms
v. three garages	vi. two bungalows
vii. two big lounges	viii. three caravans
ix. one new kitchen	x. small dining rooms

Now, put these sayings into sentences.

3. Work with your partner.

Partner 1 - You want to sell a house and you phone the agent (asiant) - your partner. He / She asks you questions. Answer the questions.

Partner 2 - Ask questions to your partner and complete the form. Then, prepare an advertisement 'tŷ ar werth' (house for sale) to place in the local paper.

Then, exchange roles.

Enw	
Cyfeiriad	
Math o dŷ	
Stafelloedd gwely	
Stafelloedd eraill	
Garej	
Gardd	

- P1 Ble wyt ti'n byw?
- P2 Dw i'n byw yn Llansamlet.
- P1 Pa fath o dŷ ydy e?
- P2 Dw i'n byw mewn byngalo bach.
- P1 A ti?
- P2 Dw i'n byw ar fferm yn Aberystwyth.
- P1 O, neis iawn.

Dw i'n byw mewn fflat bach yn Llansaint. Mae cegin, lolfa a dwy stafell wely fach 'da ni. Does dim stafell fwyta, gardd na garej 'da ni, ond does dim ots - does dim car 'da ni!

Ar werth

- Tŷ ar wahân mawr yn Aberaeron
- Pedair stafell wely fawr a dwy stafell wely fach
- Tair stafell ymolchi a dau dŷ bach ar wahân
- Cegin fawr
- Stafell fwyta
- Dwy lolfa
- Tair garej
- Gardd fawr yn y ffrynt a gardd fach yn y cefn

- P1 Oes tŷ mawr gen ti?
- P2 Nac oes, ond dw i'n hoffi byw yn y tŷ.
- P1 Sawl stafell sy yn y tŷ?
- P2 Pedair dw i'n meddwl - stafell fyw, dwy stafell wely a stafell ymolchi.
- P1 Does dim cegin gen ti?
- P2 Does dim cegin ar wahân gennyn ni. Mae'r cegin a'r lolfa yn y stafell fyw.
- P1 O ie. Dw i'n deall rŵan.

Geirfa

Patriymau

Y cartref (g)

byngalo (g)
carafán (b)
fferm (b) ffermydd
fflat (g / b) / iau
tŷ (g) / tai
tŷ ar wahân (g)
tŷ pâr / tŷ semi (g)
tŷ teras (g)

The home

bungalow
caravan
farm / s
flat / s
house / s
detached house
semi-detached
terraced house

drws (g) / drysau
ffenest (b) /
ffenestri

door / s
window / s

cegin (b) / au
lolfá (b)
gardd (b) / gerddi
garej (b) / is
stafell (b) / oedd
stafell fwyta (b)
stafell fyw (b)
stafell ymolchi (b)
stafell wely (b)

kitchen / s
lounge
garden / s
garage / s
room / s
dining room
living room
bathroom
bedroom

Arddodiaid

ar
ar bwys / yn ymyl
mewn

Prepositions

on
near
in a

Ansoddeiriau

bach
mawr
newydd

Adjectives

small
big
new

Berfau

byw

Verbs

to live

Ble wyt ti'n byw?
Where do you live?

Dw i'n byw mewn fflat.
I live in a flat.

Dw i'n byw ar fferm fach.
I live on a small farm.

Ble mae Gareth yn byw?
Where does Gareth live?

Mae Gareth yn byw mewn byngalo.
Gareth lives in a bungalow.
Mae e'n / o'n byw mewn byngalo.
He lives in a bungalow.

Ble maen nhw'n byw?
Where do they live?

Maen nhw'n byw mewn tŷ teras.
They live in a terraced house.

Pa fath o dŷ ydy e / o?
What kind of house is it?

Tŷ pâr.
A semi-detached house.
Tŷ semi ydy e / o.
It's a semi-detached house.

Sawl stafell sy yn y tŷ?
How many rooms are there in the house?

Saith
Seven
Mae saith stafell fawr yn y tŷ.
There are seven big rooms in the house.

Sawl stafell wely?
How many bedrooms?

Mae dwy stafell wely.
There are two bedrooms.

Oes garej 'da chi / gennych chi?
Have you got a garage?

Oes / Nac oes
Yes / No
Oes, mae tair garej 'da ni / gennyn ni.
Yes, we have three garages.

Does dim stafell fwyta 'da ni.

In Welsh a number is followed by a singular noun

saith byngalo
deg carafán
pum tŷ teras

dwy, tair, pedair
+ feminine singular noun

dwy lolfa
tair stafell wely

dau / dwy + soft mutation

dau ddrws
dwy gegin

Feminine singular noun + soft mutation

lolfá fawr
stafell wely fach
gardd bert

BUT there is no mutation after a plural noun

ceginau mawr
gerddi pert
stafelloedd gwely bach

Y CARTREF

Gweithgareddau

1. Ymarfer i grwpiau. Bydd angen cardiau fflach y cartref a chardiau fflach rhifau arnoch chi. Rhwch y cardiau mewn dau bentwr wyneb i waered ar y bwrdd. Yn eu tro bydd pob disgybl yn codi un cerdyn o bob pentwr ac yn rhoi'r wybodaeth mewn ymadrodd, e.e. deg tŷ ar wahân, dwy gegin. Wedyn, bydd rhaid i aelod nesaf y grŵp roi'r ymadrodd mewn brawddeg. Gwnewch yn siŵr bod pawb yn y grŵp yn cael cyfle i godi cardiau a rhoi'r geiriau mewn brawddeg.

2. Cyfieithwch

i. ten bedrooms	ii. new bathrooms
iii. small gardens	iv. four bedrooms
v. three garages	vi. two bungalows
vii. two big lounges	viii. three caravans
ix. one new kitchen	x. small dining rooms

Nawr, rhwch yr ymadroddion mewn brawddegau.

3. Gweithiwch gyda'ch partner.

Partner 1 - Rydych chi eisiau gwerthu tŷ ac rydych chi'n ffonio'r asiant (agent) - eich partner chi. Mae e / hi'n gofyn cwestiynau i chi. Atebwch y cwestiynau.

Partner 2 - Gofynnwch gwestiynau i'ch partner a llenwch y ffurflen isod. Wedyn, paratowch hysbyseb 'tŷ ar werth' i roi yn y papur lleol. Wedyn newidiwch rôl.

Enw	
Cyfeiriad	
Math o dŷ	
Stafelloedd gwely	
Stafelloedd eraill	
Garej	
Gardd	

Cam 1

- P1 Ble wyt ti'n byw?
 P2 Dw i'n byw yn Llansamlet.
 P1 Pa fath o dŷ ydy e?
 P2 Dw i'n byw mewn byngalo bach.
 P1 A ti?
 P2 Dw i'n byw ar fferm yn Aberystwyth.
 P1 O, neis iawn.

Dw i'n byw mewn fflat bach yn Llansaint. Mae cegin, lolf a dwy stafell wely fach 'da ni. Does dim stafell fwyta, gardd na garej 'da ni, ond does dim ots - does dim car 'da ni!

Ar werth

- Tŷ ar wahân mawr yn Aberaeron
- Pedair stafell wely fawr a dwy stafell wely fach
- Tair stafell ymolchi a dau dŷ bach ar wahân
- Cegin fawr
- Stafell fwyta
- Dwy lolfa
- Tair garej
- Gardd fawr yn y ffyrnt a gardd fach yn y cefn.

- P1 Oes tŷ mawr gen ti?
 P2 Nac oes, ond dw i'n hoffi byw yn y tŷ.
 P1 Sawl stafell sy yn y tŷ?
 P2 Pedair dw i'n meddwl - stafell fyw, dwy stafell wely a stafell ymolchi.
 P1 Does dim cegin gen ti?
 P2 Does dim cegin ar wahân gennyn ni. Mae'r cegin a'r lolfa yn y stafell fyw.
 P1 O, ie. Dw i'n deall rŵan.

Gweithgareddau / Activities

1. Label the body.
2. Describe the people in the pictures (must give the pupils suitable pictures).
3. Play the game 'Mae Seimon yn dweud' e.g. hands on heads (dwylo ar y pen), stand on one foot (sefwch ar un droed) etc.
4. Give the children simple pictures of people with a name under each one. Work in pairs. Partner 1 must describe Picture 1 to Partner 2. Partner 2 must say who is being described.
5. Give the children pictures of illnesses. Partner 1 must describe the illness in Picture 1. Partner 2 must say what's the illness.
6. One pupil must mime the illness e.g. cefn tost. The pupils must ask questions e.g. 'Oes cefn tost 'da ti?' 'Ydy dy gefn yn brifo?'

Caneuon

Pen a bola, coes a llaw

Tôn: 'London Bridge is Falling Down'

Pen a bola, coes a llaw,
Coes a llaw, coes a llaw.
Pen a bola, coes a llaw,
Dyma ni.

Pen, ysgwyddau, coesau, traed

Tôn: 'There's a tavern in the town'

Pen, ysgwyddau, coesau, traed,
Coesau, traed.
Pen, ysgwyddau, coesau, traed,
Coesau, traed.
Llygaid, clustiau, trwyn a cheg.
Pen, ysgwyddau, coesau, traed,
Coesau, traed.

Un bys, dau fys

Tôn: 'Cyfri bysedd'

Un bys, dau fys, tri bys yn dawnsio,
Pedwar bys, pum bys, chwe bys yn dawnsio,
Saith bys, wyth bys, naw bys yn dawnsio,
Deg bys yn dawnsio'n llon.

Troi ein dwylo

Tôn: 'Wind the bobbins'

Troi ein dwylo, troi ein dwylo,
Troi a throi a throi fel hyn.

Chwifio'n dwylo, chwifio'n dwylo,
Chwifio a chwifio a chwifio fel hyn.
Curo'n dwylo, curo'n dwylo,
Curo a churo a churo fel hyn.

Pwy ydy o?

- P1 Oes gwallt brown ganddo fo?
P2 Nac oes, does dim gwallt brown ganddo fo.
P1 Oes gwallt du ganddo fo?
P2 Nac oes, mae gwallt coch ganddo fo.
P1 Oes gwallt hir ganddo fo?
P2 Oes, mae gwallt hir iawn ganddo fo.
P1 Sut lygaid sy ganddo fo?
P2 Mae llygaid gwyrdd ganddo fo.
P1 Wel pwy ydy o?
P2 Ti!

Beth sy'n bod?

- Doctor Bore da. Beth sy'n bod?
Claf O! Dw i'n dost. Dw i'n dost iawn.
Doctor Oes pen tost 'da chi?
Claf Oes, mae pen tost 'da fi.
Doctor Oes bola tost 'da chi?
Claf Oes, mae bola tost 'da fi.
Doctor Oes clust dost 'da chi?
Claf Oes, mae clust dost 'da fi.
Doctor Oes gwd dw tost 'da chi?
Claf Oes, mae gwd dw tost 'da fi.
Doctor Oes, cefn tost 'da chi?
Claf Nac oes, does dim cefn tost 'da fi.
Doctor Wel diolch byth!

Ceirfa

Petrymau

Y corff

barf (g)
 bawd (b) / bodiau
 bola (g) / stumog (g)
 braich (b) / breichiau
 bys (g) / bysedd
 cefn (g)
 ceg (b)
 clust (b) clustiau
 coes (b) / coesau
 gwallt (g)
 gwddw (g)
 llaw (b) / dwylo
 llygad (b) / llygaid
 mwstas (g)
 pen (g)
 pen ôl
 troed (b) / traed
 trwyn (g)

The body

beard
 thumb / s
 stomach
 arm / s
 finger / s
 back
 mouth
 ear / s
 leg / s
 hair
 throat / neck
 hand / s
 eye / s
 moustache
 head
 behind / bottom
 foot / feet
 nose

Ansoddeiriau Adjectives

bach small
 brown brown
 byr short
 coch red
 du black
 glas blue
 gwyrdd green
 hir long
 mawr big
 melyn yellow

Berfau Verbs

disgrifio to describe
 gwisgo to wear
 gwisgo sbectol to wear glasses
 labelu to label
 teimlo to feel

Mae gwallt brown 'da fi. / Mae gwallt brown gen i.
 I have brown hair.

Mae llygaid glas 'da fi / gen i.
 I have blue eyes.

Oes llygaid gwyrdd 'da ti / gen ti?
 Do you have green eyes?

Mae llygaid glas 'da Gareth.
 Gareth has blue eyes.

Oes gwallt hir 'da Twm?

Does Twm have long hair?

Sut wallt sy 'da fe / ganddo fo?
 What kind of hair has he got?

Ydy hi'n gwisgo sbectol?
 Does she wear glasses?

Sut wyt ti'n teimlo?
 How do you feel?

Beth sy'n bod?
 What's the matter?

Wyt ti'n teimlo'n dost?
 Do you feel ill?

Does dim cefn tost 'da fe / ganddo fo.
 He hasn't got backache.

Oes / Nac oes
 Yes / No

Mae llygaid glas 'da fe / ganddo fo.
 He has blue eyes.

Nac oes, mae gwallt byr 'da fe /
 ganddo fo.
 No, he has short hair.

Mae gwallt hir 'da fe / ganddo fo.
 He's got long hair.

Ydy / Nac ydy
 Yes / No

Dw i'n teimlo'n dda iawn!
 I feel very well!

Mae llaw dost 'da fi.
 I have a bad hand.

Ydw, mae cefn tost 'da fi.
 Yes, I have a bad back.

Remember

Sut + noun + soft mutation - What kind of...?
 Sut lygaid?
 Sut geg?

Sut + verb - How?
 Sut mae hi'n mynd?
 Sut wyt ti'n teimlo?

Yn y gogledd (NW)

Mae	cur pen	gen i
	poen stumog	gen ti
Does dim	pigyn clust	ganddo fe
		ganddi hi
		gennyn ni
		gennych chi
		ganddyn nhw
Mae	fy mraich	yn brifo

Yn y de (SW)

Mae	pen tost	'da fi
	gwddw tost	'da ti
Does dim	bola tost	'da fe
	cefn tost	'da hi
	braich dost	'da ni
	clust dost	'da chi
	clustiau tost	'da nhw
	troed dost	'da Jac

Gweithgareddau

1. Labelwch y corff.
2. Disgrifiwch y bobl yn y llun (rhaid rhoi lluniau addas i'r plant).
3. Chwaraewch y gêm 'Mae Seimon yn dweud' e.e. dwylo ar y pen, sefwch ar un droed ac ati.
4. Rhowch luniau syml o bobl i'r plant gydag enw o dan bob llun. Gweithiwch mewn paruau. Rhaid i bartner 1 ddisgrifio llun 1 i bartner 2. Rhaid i bartner 2 ddweud pwy sy'n cael ei ddisgrifio.
5. Rhowch luniau o afiechydon i'r disgyblion. Rhaid i bartner 1 ddisgrifio'r afiechyd yn llun 1. Rhaid i bartner 2 ddweud beth ydy'r afiechyd.
6. Rhaid i un disgybl feimio afiechyd, e.e. cefn tost. Rhaid i'r disgyblion ofyn cwestiynau, e.e. 'Oes cefn tost 'da ti?' 'Ydy dy gefn yn brifo?'

Caneuon

Pen a bola, coes a llaw

Tôn: 'London Bridge is Falling Down'

Pen a bola, coes a llaw,
Coes a llaw, coes a llaw.
Pen a bola, coes a llaw,
Dyma ni.

Pen, ysgwyddau, coesau, traed

Tôn: 'There's a tavern in the town'

Pen, ysgwyddau, coesau, traed,
Coesau, traed.
Pen, ysgwyddau, coesau, traed,
Coesau, traed.
Llygaid, clustiau, trwyn a cheg.
Pen, ysgwyddau, coesau, traed,
Coesau, traed.

Un bys, dau fys

Tôn: 'Cyfri bysedd'

Un bys, dau fys, tri bys yn dawnsio,
Pedwar bys, pum bys, chwe bys yn dawnsio,
Saith bys, wyth bys, naw bys yn dawnsio,
Deg bys yn dawnsio'n llon.

Troi ein dwylo

Tôn: 'Wind the bobbin'

Troi ein dwylo, troi ein dwylo,
Troi a throi a throi fel hyn.

Chwifio'n dwylo, chwifio'n dwylo,
Chwifio a chwifio a chwifio fel hyn.
Curo'n dwylo, curo'n dwylo,
Curo a churo a churo fel hyn.

Pwy ydy o?

- P1 Oes gwallt brown ganddo fo?
P2 Nac oes, does dim gwallt brown ganddo fo.
P1 Oes gwallt du ganddo fo?
P2 Nac oes, mae gwallt coch ganddo fo.
P1 Oes gwallt hir ganddo fo?
P2 Oes, mae gwallt hir iawn ganddo fo.
P1 Sut lygaid sy ganddo fo?
P2 Mae llygaid gwyrdd ganddo fo.
P1 Wel, pwy ydy o?
P2 Ti!

Beth sy'n bod?

- Doctor Bore da. Beth sy'n bod?
Claf O! Dw i'n dost. Dw i'n dost iawn.
Doctor Oes pen tost 'da chi?
Claf Oes, mae pen tost 'da fi.
Doctor Oes bola tost 'da chi?
Claf Oes, mae bola tost 'da fi.
Doctor Oes clust dost 'da chi?
Claf Oes, mae clust dost 'da fi.
Doctor Oes gwd dw tost 'da chi?
Claf Oes, mae gwd dw tost 'da fi.
Doctor Oes, cefn tost 'da chi?
Claf Nac oes, does dim cefn tost 'da fi.
Doctor Wel, diolch byth!

Gweithgareddau / Activities

- Work in a group. Place the cards of town buildings face down on the desk. Pupil 1 lifts a card and says 'Mae xxx yn y dre.' Then Pupil 2 lifts a card and says 'Mae xxx a zzz yn y dre', and so on. Can you make a very long sentence?
- Work in a group. Place the cards of town buildings face down on the desk. Pupil 1 lifts a card and looks at the picture. He / she doesn't show the card to other members of the group. Then, other members must guess which building is on the card by asking 'Oes xxx yn y dref?' The pupil who guesses correctly wins the card.
- Look at the map of the Stryd Fawr and answer the questions.
 - Beth sy gyferbyn â'r groser?
 - Ble mae'r siop fara?
 - Beth sy rhwng y gymdeithas adeiladu a'r siop esgidiau?
 - Beth sy drws nesa i'r caffi?
 - Ble mae Swyddfa'r Post?
 - Oes siop flodau yn y dref?
 - Ydy'r banc drws nesa i'r gymdeithas adeiladu?
 - Oes archfarchnad yn y dref?
 - Ydy'r Ganolfan Hamdden gyferbyn â'r caffi?
 - Ble mae'r llyfrgell?
- Work with your partner. You need two blank copies of the map of the Stryd Fawr. Copy the *siop esgidiau*, *y cigydd*, and the *groser* on the two maps. Now fill the other gaps yourself on one map. Don't show your partner. You must ask your partner questions to complete the empty map and your partner must ask you questions. Are both maps the same by the end?
- Read the bubbles in the next column. Match the question and answer.

Ffeindio'r ffordd

- P1 Esgusodwch fi, ble mae'r siop ffrwythau?
- P2 Mae hi drws nesa i'r siop losin.
- P1 Ydy hi gyferbyn â'r siop hufen iâ?
- P2 Nac ydy, mae'r siop fara gyferbyn â'r siop hufen iâ. Mae'r siop ffrwythau gyferbyn â'r cigydd.
- P1 O, diolch yn fawr.

Banc	Siop fara	Siop losin	Cigydd	Groser	Canolfan Hamdden	Ysgol Gynradd y Llan
Stryd Fawr						
Swyddfa'r Post	Cymdeithas adeiladu	Siop flodau	Siop esgidiau	Caffi	Llyfrgell	

Esgusodwch fi, oes parc yn y dref?

Ble mae'r ysgol gynradd os gwelwch yn dda?

Esgusodwch fi, ble mae'r banc?

Mae e / o drws nesa i Swyddfa'r Post.

Beth sy rhwng y siop flodau a'r caffi?

Mae'r siop esgidiau rhwng y siop flodau a'r caffi.

Nac oes.

Mae hi wrth ymyl y Ganolfan Hamdden.

Ceirfa

Patrymau

archfarchnad (b)	supermarket
banc (g)	bank
caffi (g)	cafe
cigydd (g)	butcher
cymdeithas adeiladu (b)	building society
deintyddfa (b)	dentist
gorsaf fysiau (b)	bus station
gorsaf heddlu (b)	police station
gorsaf drenau (b)	train station
groser (g)	grocer
llyfrgell (b)	library
meddygfa (b)	surgery
parc (g)	park
siop (b) / au	shop / s
siop ddillad (b)	clothes shop
siop dillad dynion (b)	men's clothes shop
siop dillad menywod (b)	ladies' clothes shop
siop dillad plant (b)	children's clothes shop
siop elusen (b)	charity shop
siop esgidiau (b)	shoe shop
siop fara (b)	bread shop
siop fwyd (b)	food shop
siop ffrwythau (b)	fruit shop
siop gelfi (b)	furniture shop
siop flodau (b)	flower shop
siop hufen iâ (b)	ice cream shop
Swyddfa'r Post (b)	Post Office
tafarn (g / b)	pub
tŷ bwyta (g)	restaurant
ysbyty (g)	hospital
ysgol (b)	school

drws nesa i	next door to
gyferbyn â	opposite
rhwng	between
wrth ymyl	near / by

Ble mae Swyddfa'r Post?
Mae Swyddfa'r Post drws nesa i'r llyfrgell.

Beth sy rhwng y caffi a'r banc?
Mae'r siop elusen rhwng y caffi a'r banc.

Oes ysbyty yn y dre?
Oes, mae ysbyty yn y dre.
Nac oes, does dim ysbyty yn y dre.

Oes siop losin wrth ymyl yr ysgol?
Oes, mae siop losin drws nesa i'r ysgol.

Nac oes, ond mae siop hufen iâ gyferbyn â'r ysgol.

Ydy'r siop fara rhwng y caffi a'r siop ddillad?
Ydy, mae'r siop fara rhwng y caffi a'r siop esgidiau.
Nac ydy, dydy'r siop fara ddim rhwng y caffi a'r siop esgidiau. Mae hi drws nesa i'r banc.

Mae banc yn y dref.
Mae dwyr siop elusen yn y dref.

Does dim cymdeithas adeiladu yn y dref.

Dydy'r ysgol ddim yn y dref.

Where is the Post Office?
The Post Office is next door to the library.

What's between the cafe and the bank?
The charity shop is between the cafe and the bank.

Is there a hospital in town?
Yes, there is a hospital in town.
No, there isn't a hospital in town.

Is there a sweet shop near the school?
Yes, there is a sweet shop next door to the school.
No, but there is an ice cream shop opposite the school.

Is the bread shop between the cafe and the clothes shop?
Yes, the bread shop is between the cafe and the shoe shop.
No, the bread shop isn't between the cafe and the shoe shop. It's next door to the bank.

There's a bank in town.
There are two charity shops in town.

There isn't a building society in town.

The school isn't in town.

Oes? - Is there a? / Are there?

Oes siop yn y stryd?
Is there a shop in the street?

Oes, mae ...
Yes, there is ...
Nac oes, does dim ...
No there isn't ...

Ydy'r? - Is the? / Are the?

Ydy'r siop yn y stryd?
Is the shop in the street?

Ydy, mae'r ...
Yes, the ... is ...
Nac ydy, dydy'r ... ddim
No the ... isn't ...

Gweithgareddau

1. Gweithiwch mewn grŵp. Rhwch gardiau adeiladau'r dre wyneb i waered ar y ddesg. Mae partner 1 yn codi cerdyn ac yn dweud 'Mae xxx yn y dre.' Wedyn mae partner 2 yn codi cerdyn ac yn dweud 'Mae xxx a zzz yn y dre', ac ati. Ydych chi'n gallu gwneud brawddeg hir iawn?
2. Gweithiwch mewn grŵp. Rhwch gardiau adeiladau'r dre wyneb i waered ar y ddesg. Mae partner 1 yn codi cerdyn ac yn edrych ar y llun. Dydy e / hi ddim yn dangos y cerdyn i aelodau eraill y grŵp. Wedyn, rhaid i aelodau eraill ddyfalu pa adeilad sy ar y cerdyn drwy ofyn 'Oes xxx yn y dref?' Mae'r disgybl sy'n dyfalu'n gywir yn ennill y cerdyn.
3. Edrychwch ar y map o'r Stryd Fawr ac atebwch y cwestiynau.
 - i. Beth sy gyferbyn â'r groser?
 - ii. Ble mae'r siop fara?
 - iii. Beth sy rhwng y gymdeithas adeiladu a'r siop esgidiau?
 - iv. Beth sy drws nesa i'r caffi?
 - v. Ble mae Swyddfa'r Post?
 - vi. Oes siop flodau yn y dref?
 - vii. Ydy'r banc drws nesa i'r gymdeithas adeiladu?
 - viii. Oes archfarchnad yn y dref?
 - ix. Ydy'r Ganolfan Hamdden gyferbyn â'r caffi?
 - x. Ble mae'r llyfrgell?
4. Gweithiwch gyda'ch partner. Mae angen dau gopi gwag yr un o fap Y Stryd Fawr arnoch chi. Copiwch y siop esgidiau, y cigydd, a'r groser ar y ddau fap. Nawr, llanwch y bylchau eraill eich hunan ar un map. Peidiwch â dangos i'ch partner. Rhaid i chi ofyn cwestiynau i'ch partner i lenwi'r map gwag a rhaid i'ch partner ofyn cwestiynau i chi. Ydy'r ddau fap yr un fath erbyn y diwedd?
5. Darllenwch y swigod yn y golofn nesaf. Matsiwch y cwestiwn a'r ateb.

Ffeindio'r ffordd

- P1 Esgusodwch fi, ble mae'r siop ffrwythau?
- P2 Mae hi drws nesa i'r siop losin.
- P1 Ydy hi gyferbyn â'r siop hufen iâ?
- P2 Nac ydy, mae'r siop fara gyferbyn â'r siop hufen iâ. Mae'r siop ffrwythau gyferbyn â'r cigydd.
- P1 O, diolch yn fawr.

Banc	Siop fara	Siop losin	Cigydd	Groser	Canolfan Hamdden	Ysgol Gynradd y Llan
Stryd Fawr						
Swyddfa'r Post	Cymdeithas adeiladu		Siop flodau	Siop esgidiau	Caffi	

Esgusodwch fi, oes parc yn y dref?

Ble mae'r ysgol gynradd os gwelwch yn dda?

Esgusodwch fi, ble mae'r banc?

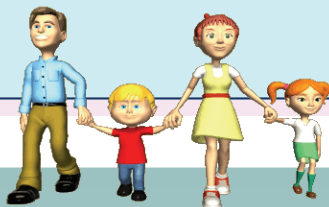
Mae e / o drws nesa i Swyddfa'r Post.

Beth sy rhwng y siop flodau a'r caffi?

Nac oes.

Mae hi wrth ymyl y Ganolfan Hamdden.

Mae'r siop esgidiau rhwng y siop flodau a'r caffi.

Gweithgareddau / Activities

- Put the correct form of the words in brackets in the gaps.
 - Ble mae dy (tad) _____ di'n gweithio?
 - Beth ydy enw dy (brawd) _____ di?
 - Wyt ti wedi gweld fy (tadcu) _____ i?
 - Abi ydy ei (enw) _____ hi.
 - Sawl plentyn sy yn dy (teulu) _____ di?
 - Mae dwy chwaer 'da fy (tad) _____ i.
- Write these phrases in full. The first one has been done for you.

2 brawd	dau frawd
3 chwaer	
1 mam-gu	
1 tad-cu	
2 taid	
2 merch	
2 gwraig	
- Introduce your partner to the class. Then introduce someone famous to your class e.g. a character from a book or television programme.
- Prepare a simple family tree (coeden achau) - only parents, brothers and sisters, grandparents. You must be sensitive to the family circumstances of the class.
- Ask your partner questions to complete the gaps in the grid. Answer your partner's questions.

Partner 1

Enw	Brawd	Chwaer
John		
Hazel	0	3
Helen		
Brian	1	4
Liz		
Ben	2	3

Partner 2

Enw	Brawd	Chwaer
John	2	1
Hazel		
Helen	0	2
Brian		
Liz	3	0
Ben		

- P1 Pwy ydyn nhw?
- P2 Dyma M^r a Mrs Jones.
- P1 Ond beth ydy eu henwau nhw?
- P2 Dafydd a Beti Jones.
- P1 Sut maen nhw'n perthyn?
- P2 Wel Mam a Dad ydyn nhw wrth gwrs!

- P1 Sawl brawd a chwaer sy 'gan Tim?
- P2 Mae tair chwaer ac un brawd ganddo fo.
- P1 Sawl brawd a chwaer sy gen ti?
- P2 Does dim brawd na chwaer gen i. Unig blentyn ydw i.
- P1 Beth am Siân? Oes brawd neu chwaer ganddi hi?
- P2 Oes mae pedair chwaer a dau frawd ganddi hi.
- P1 Wel, wel! Mae chwech o blant yn y teulu.
- P2 Nac oes! Mae chwe brawd a chwaer gan Siân ond mae saith o blant yn y teulu.
- P1 Oes wrth gwrs.

Dyma fy mam i. Ei henw hi ydy Annie. Mae hi'n byw 'da'i gŵr, (Dad), fy mrawd, Dan, a fi yn ein tŷ semi yn Llwynglas. Mae dau frawd ac un chwaer 'da hi.

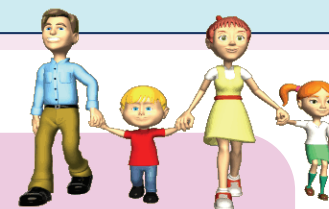

Dyma fy nhad-cu i. Ei enw e ydy Dai. Mae e'n byw 'da'i fab e, (Dad) fy nwy chwaer a fi yng Nglyn Nedd. Does dim gwraig 'da fe nawr ond mae un mab a dwy ferch 'da fe.

Ceirfa

Petrymau

Y teulu

The family

bachgen (g)	boy
brawd (g) / brodyr	brother / s
chwaer (b) / chwiorydd	sister / s
gŵr (g)	husband
gwraig (b)	wife
mab (g)	son
mam (b)	mother
mam-gu / nain (b)	grandmother
merch (b) / ed	daughter / s
plentyn (g) / plant	child / children
tad (g)	father
tad-cu / taid (g)	grandfather
unig blentyn	only child
oed	age

Berfau

Verbs

byw	to live
perthyn	to be related

Rhifo

To Count

un bachgen	un ferch
dau fachgen	dwyr ferch
tri bachgen	tair merch
pedwar bachgen	pedair merch

Dyma Mam a Dad.
Here are Mum and Dad.

Pwy ydyn nhw?
Who are they?

Pwy ydy hwn?
Who is this?

Pwy ydy e / o?
Who is he?

Pwy ydy hon?
Who is this?

Pwy ydy dy fam-gu / nain?
Who is your granny?

Sawl brawd a chwaer sy 'da ti / gen ti?
How many brothers and sisters have you got?

Oes brawd neu chwaer 'da ti?
Do you have a brother or sister?

Beth ydy ei enw e / o?
What's his name?
Beth ydy enw dy frawd di?
What's your brother's name?

Beth ydy ei henw hi?
What's her name?
Beth ydy enw dy chwaer di?
What's your sister's name?

Mam a Dad.
Mum and Dad.

Fy mrawd.
My brother.

Gareth, fy mrawd.
Gareth, my brother.

Mam.
Mum.

Meri Jones ydy fy mam-gu / nain.
Meri Jones is my granny.

Dau frawd a dwyr chwaer.
Two brothers and two sisters.

Oes / Nac oes
Yes / No.
Oes, mae brawd a chwaer 'da fi.
Yes, I have a brother and a sister.

Does dim brawd 'da fi ond mae dwyr chwaer 'da fi.
I don't have a brother but I have two sisters.

Dean ydy ei enw e / o.
His name is Dean.
Dean ydy enw fy mrawd i.
My brother's name is Dean.

Emily ydy ei henw hi.
Her name is Emily.
Emily ydy enw fy chwaer i.
My sister's name is Emily.

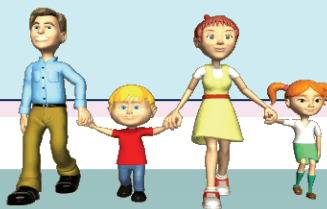
Fy + nasal mutation

plant	fy mhplant
tad	fy nhad
cath	fy nghath
brawd	fy mrawd
desg	fy nesg
gardd	fy ngardd

Dy + soft mutation

plant	dy blant
tad	dy dad
cath	dy gath
brawd	dy frawd
desg	dy ddesg
gardd	dy ardd
mam	dy fam

ei enw e / o	his name
ei henw hi	her name
eu henwau nhw	their names

Gweithgareddau

1. Rhewch ffurf gywir y gair mewn cromfachau yn y bylchau.

- Ble mae dy (tad) _____ di'n gweithio?
- Beth ydy enw dy (brawd) _____ di?
- Wyt ti wedi gweld fy (tadcu) _____ i?
- Abi ydy ei (enw) _____ hi.
- Sawl plentyn sy yn dy (teulu) _____ di?
- Mae dwy chwaer 'da fy (tad) _____ i.

2. Ysgrifennwch yr ymadroddion hyn yn llawn. Mae'r cyntaf wedi ei wneud i chi.

2 brawd **dau frawd**
3 chwaer
1 mam-gu
1 tad-cu
2 taid
2 merch
2 gwraig

3. Cyflwynwch eich partner i'r dosbarth. Wedyn cyflwynwch rywun enwog i'ch dosbarth, e.e. cymeriad o lyfr neu raglen deledu.

4. Paratowch goeden achau (*family tree*) syml - dim ond rhieni, brodyr a chwiorydd, teidiau a neiniau. Rhaid bod yn sensitif i amgylchiadau teuluol y dosbarth.

5. Gofynnwch gwestiynau i'ch partner er mwyn llenwi'r bylchau yn y grid. Atebwch gwestiynau'ch partner.

Partner 1

Enw	Brawd	Chwaer
John		
Hazel	0	3
Helen		
Brian	1	4
Liz		
Ben	2	3

Partner 2

Enw	Brawd	Chwaer
John	2	1
Hazel		
Helen	0	2
Brian		
Liz	3	0
Ben		

- P1 Pwy ydyn nhw?
P2 Dyma Mr a Mrs Jones.
P1 Ond beth ydy eu henwau nhw?
P2 Dafydd a Beti Jones.
P1 Sut maen nhw'n perthyn?
P2 Wel Mam a Dad ydyn nhw wrth gwrs!

- P1 Sawl brawd a chwaer sy 'gan Tim?
P2 Mae tair chwaer ac un brawd ganddo fo.
P1 Sawl brawd a chwaer sy gen ti?
P2 Does dim brawd na chwaer gen i. Unig blentyn ydw i.
P1 Beth am Siân? Oes brawd neu chwaer ganddi hi?
P2 Oes mae pedair chwaer a dau frawd ganddi hi.
P1 Wel, well! Mae chwech o blant yn y teulu.
P2 Nac oes! Mae chwe brawd a chwaer gan Siân ond mae saith o blant yn y teulu.
P1 Oes wrth gwrs.

Dyma fy mam i. Ei henw hi ydy Annie. Mae hi'n byw 'da'i gŵr, (Dad), fy mrawd, Dan, a fi yn ein tŷ semi yn Llwynglas. Mae dau frawd ac un chwaer 'da hi.

Dyma fy nhad-cu i. Ei enw e ydy Dai. Mae e'n byw 'da'i fab e, (Dad) fy nwy chwaer a fi yn Nglyn Nedd. Does dim gwraig 'da fe nawr ond mae un mab a dwy ferch 'da fe.

Cân

Mae hi'n bwrw glaw

Mae hi'n bwrw glaw.
Mae hi'n bwrw glaw.
Pit pat pit pat,
Mae hi'n bwrw glaw.

Tôn: 'The Farmer's in his Den':

Gweithgareddau / Activities

1. Keep a weather chart or diary for a week.
2. You need a map of Wales and weather symbols. Place the symbols on the map. Say how is the weather in each area.
3. Complete the table. The first has been done.

gair	rhy	eitha	iawn
poeth	rhy boeth	eitha poeth	poeth iawn
cynnes			
stormus			
gwyntog			
braf			
twym			

4. Complete the table. The first has been done.

cynnes	yn gynnes	poeth	yn
twym	yn	cerdded	yn
niwlog	yn	bwrw glaw	yn
rhewi	yn	gwyntog	yn

5. Complete the table. The first has been done.

Mae hi'n fis	Ionawr.	Mae hi'n rhewi.
Mae hi'n fis		
Mae hi'n fis		
Mae hi'n fis	Ebrill.	
Mae hi'n fis		Mae hi'n eitha poeth.
Mae hi'n fis		
Mae hi'n fis		
Mae hi'n fis		
Mae hi'n fis		
Mae hi'n fis		
Mae hi'n fis		Mae hi'n niwlog iawn.
Mae hi'n fis		

Mae hi'n bwrw glaw yn Abertawe, ond mae hi'n eitha heulog yn Llanelli.

Yn Aberystwyth a Bangor, mae hi'n braf iawn heddiw.

Mae'r tywydd yn stormus yn Llanfyllin. Mae hi'n bwrw glaw ac mae hi'n wyntog iawn, iawn.

Mae hi'n wlyb yn Llandrindod. Mae hi'n rhy wlyb i fynd allan.

P1 Sut mae'r tywydd 'da ti heddiw?

P2 Mae hi'n eitha braf nawr ond yn y bore roedd hi'n niwlog. Sut mae hi 'da ti?

P1 Mae hi'n bwrw glaw ac mae hi'n wyntog hefyd.

P2 Dydy hi ddim yn rhewi.

P1 Nac ydy, dydy hi ddim yn oer iawn ond mae hi'n eitha niwlog.

P2 Mae'r tywydd yn ofnadwy. Dyna drueni.

P1 Ie, ond mae hi bob amser yn niwlog ac yn wyntog ym mis Tachwedd.

Oddi wrth

Sarah Phillips

At

Ben Thomas

Dyddiad

Ionawr 2009

Pwnc

Helo o Siberia

Helo Ben. Sut wyt ti? Mae Mam a fi'n cael amser da iawn yma yn Irkutsk efo teulu Dad. Mae hi'n oer iawn yma, tua - 40°C, ond mae pawb yn mwynhau'r tywydd. Mae hi'n oer ond mae hi'n heulog hefyd. Rydw i'n hoffi sgio efo fy ffrindiau newydd ar y penwythnos ond yn yr wythnos mae rhaid mynd i'r ysgol. Mae hi'n oer iawn, mae hi'n bwrw eira ac mae hi'n rhewi ond mae'r ysgol ar agor - dim fel Cymru. Mae'r llyn (lake) wedi rhewi ond mae Mam yn gyrru'r car arno fe i fynd â fi i'r ysgol!

Dw i'n edrych ymlaen at yr haf achos dw i eisiau nofio yn y llyn. Mae'r tywydd yn braf iawn yma yn yr haf, rhwng 35°C a 40°C. Mae Irkutsk yn lle ardderchog i fyw ond dw i hefyd yn edrych ymlaen at ddod nôl i Gymru ym mis Medi.

Hwyl

Sarah

Geirfa

Patrymau

Dyddiau'r wythnos

dydd Sul
dydd Llun
dydd Mawrth
dydd Mercher
dydd Iau
dydd Gwener
dydd Sadwrn

Days of the week

Sunday
Monday
Tuesday
Wednesday
Thursday
Friday
Saturday

Misoedd y flwyddyn

Ionawr
Chwefror
Mawrth
Ebrill
Mai
Mehefin
Gorffennaf
Awst
Medi
Hydref
Tachwedd
Rhagfyr

Months of the year

January
February
March
April
May
June
July
August
September
October
November
December

Y tywydd

braf
bwrw eira
bwrw glaw
gwyntog
heulog
niwlog
rhewi
stormus

The weather

fine
to snow
to rain
windy
sunny
foggy
to freeze
stormy

Ansoddeiriau

cynnes
oer
poeth
twym

Adjectives

warm
cold
hot
hot

Mae hi'n braf.
Roedd hi'n wyntog.

It's fine.
It was windy.

Ydy hi'n boeth?
Oedd hi'n bwrw eira?

Is it hot?
Was it snowing?

Dydy hi ddim yn niwlog.
Doedd hi ddim yn stormus.

It's not foggy.
It wasn't stormy.

Sut mae'r tywydd?

What's the weather like?

Ydy hi'n oer?
Ydy, mae hi'n oer iawn.
Nac ydy, mae hi'n eitha cynnes.

Is it cold?
Yes, it's very cold.
No, it's quite warm.

Pa ddiwrnod ydy hi?
Dydd Mawrth ydy hi.

What day is it?
It's Tuesday.

Pa fis ydy hi?
Mis Mawrth ydy hi.

What month is it?
It's March.

Mis Ionawr ydy hi. Mae hi'n rhewi.
Mae hi'n rhy oer i fynd i'r parc.

It's January. It's freezing.
It's too cold to go to the park.

yn + verb = no mutation
yn bwrw glaw
yn rhewi

yn / 'n + adjective = soft mutation

Mae hi'n gynnes.
Oedd hi'n boeth?
Dydy hi ddim yn dwym.
Doedd hi ddim yn wyntog.

iawn	very
eitha	quite
rhy	too

Word order

oer iawn	very cold
eitha oer	quite cold
rhy oer	too cold

Soft mutation

rhy boeth	too warm
------------------	-----------------

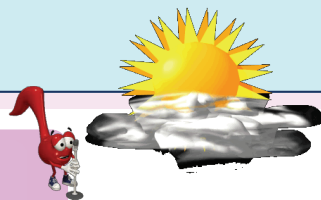

Cân

Mae hi'n bwrw glaw

Mae hi'n bwrw glaw.
Mae hi'n bwrw glaw.
Pit pat pit pat,
Mae hi'n bwrw glaw.

Tôn: 'The Farmer's in his Den':

Gweithgareddau

1. Cadwch siart neu ddyddiadur tywydd yn y dosbarth am wythnos.
2. Mae angen map o Gymru a symbolau'r tywydd. Rhwng y symbolau ar y map. Dywedwch sut mae'r tywydd ym mhob ardal.
3. Gorffennwch y tabl. Mae'r un cyntaf wedi ei wneud.

gair	rhy	eitha	iawn
poeth	rhy boeth	eitha poeth	poeth iawn
cynnes			
stormus			
gwyntog			
braf			
twym			

4. Gorffennwch y tabl. Mae'r un cyntaf wedi ei wneud.

cynnes	yn gynnes	poeth	yn
twym	yn	cerdded	yn
niwlog	yn	bwrw glaw	yn
rhewi	yn	gwyntog	yn

5. Gorffennwch y tabl. Mae'r un cyntaf wedi ei wneud.

Mae hi'n fis	Ionawr.	Mae hi'n rhewi.
Mae hi'n fis		
Mae hi'n fis		
Mae hi'n fis	Ebrill.	
Mae hi'n fis		Mae hi'n eitha poeth.
Mae hi'n fis		
Mae hi'n fis		
Mae hi'n fis		
Mae hi'n fis		
Mae hi'n fis		
Mae hi'n fis		Mae hi'n niwlog iawn.
Mae hi'n fis		

Mae hi'n bwrw glaw yn Abertawe, ond mae hi'n eitha heulog yn Llanelli.

Yn Aberystwyth a Bangor, mae hi'n braf iawn heddiw.

Mae'r tywydd yn stormus yn Llanfyllin. Mae hi'n bwrw glaw ac mae hi'n wyntog iawn, iawn.

Mae hi'n wlyb yn Llandrindod. Mae hi'n rhy wlyb i fynd allan.

P1 Sut mae'r tywydd 'da ti heddiw?

P2 Mae hi'n eitha braf nawr ond yn y bore roedd hi'n niwlog. Sut mae hi 'da ti?

P1 Mae hi'n bwrw glaw ac mae hi'n wyntog hefyd.

P2 Dydy hi ddim yn rhewi.

P1 Nac ydy, dydy hi ddim yn oer iawn ond mae hi'n eitha niwlog.

P2 Mae'r tywydd yn ofnadwy. Dyna drueni.

P1 Ie, ond mae hi bob amser yn niwlog ac yn wyntog ym mis Tachwedd.

Oddi wrth

Sarah Phillips

At

Ben Thomas

Dyddiad

Ionawr 2009

Pwnc

Helo o Siberia

Helo Ben. Sut wyt ti? Mae Mam a fi'n cael amser da iawn yma yn Irkutsk efo teulu Dad. Mae hi'n oer iawn yma, tua -40°C, ond mae pawb yn mwynhau'r tywydd. Mae hi'n oer ond mae hi'n heulog hefyd. Rydw i'n hoffi sgio efo fy ffrindiau newydd ar y penwythnos ond yn yr wythnos mae rhaid mynd i'r ysgol. Mae hi'n oer iawn, mae hi'n bwrw eira ac mae hi'n rhewi ond mae'r ysgol ar agor - dim fel Cymru. Mae'r llyn (lake) wedi rhewi ond mae Mam yn gyrru'r car arno fe i fynd â fi i'r ysgol!

Dw i'n edrych ymlaen at yr haf achos dw i eisiau nofio yn y llyn. Mae'r tywydd yn braf iawn yma yn yr haf, rhwng 35°C a 40°C. Mae Irkutsk yn lle ardderchog i fyw ond dw i hefyd yn edrych ymlaen at ddod nôl i Gymru ym mis Medi.

Hwyl
Sarah

Gweithgareddau / Activities

- Write your timetable.
- Make a plan of the school. Label each room.
- Draw a picture of your classroom. Label the picture.
- Put the correct Welsh Word for 'please' at the end of each sentence:
 - Aled a Jon, ble mae'r glud _____?
 - Wyt ti'n gwybod ble mae stafell y pennaeth _____?
 - Syr, ga i fynd i'r tŷ bach _____?
 - Dw i eisiau i chi wrando _____ blant.
 - Lleucu llygoden, ble mae'r cyfrifiadur _____?
- Ask five pupils in the class for five items. Use the pattern 'Ga i...'. When someone asks you for an item remember to be courteous. Here is an example.

Partner 1: Ga i label os gweli di'n dda?
Partner 2: Cei. Dyma ti.
Partner 1: Diolch.
- Ask five pupils in the class what they like and dislike in the school.

Enw	Hoffi	Ddim yn hoffi

- P1 Beth ydy enw'r ysgol newydd?
P2 Enw'r ysgol ydy Ysgol Gynradd y Parc.
P1 Ble mae Ysgol Gynradd y Parc?
P2 Mae'r ysgol ar bwys y llyfrgell, drws nesa i'r cae chwarae.
P1 Oes llyfrgell yn yr ysgol?
P2 Oes, mae llyfrgell yn yr ysgol, cae chwarae mawr a neuadd.
P1 Sawl athro sy yn yr ysgol?
P2 Mae dau athro, saith athrawes ac un pennaeth yn yr ysgol.
P1 Wyt ti'n hoffi'r ysgol?
P2 Ydw, dw i wrth fy modd yn yr ysgol.

- P1 Beth wyt ti'n hoffi yn yr ysgol?
P2 Dw i'n hoffi chwaraeon. Beth wyt ti'n hoffi?
P1 Dw i'n hoffi celf. Dw i'n hoffi tynnu llun yn fawr iawn.
P2 Beth dwyt ti ddim yn hoffi?
P1 Dw i ddim yn hoffi mathemateg. Ych a fi! Wyt ti'n hoffi mathemateg?
P2 Ydw, mae'n iawn ond dw i ddim yn hoffi gwyddoniaeth.
P1 Oes gwers wyddoniaeth heddiw?
P2 Oes, ond does dim gwers ddaearyddiaeth, diolch byth.

Oddi wrth Denise

At

Siân@ffrindiau.com

Pwnc

Ysgol Newydd

Siân

Helo, sut mae? Mae'r ysgol newydd yn wych. Mae'r athrawon a'r plant yn neis iawn. Mae llawer o ffrindiau newydd 'da fi.

Mae'r ysgol yn fawr – tri athro a deg athrawes. Miss Evans ydy'r pennaeth a Mr Bailey ydy fy athro dosbarth i. Mae e'n hoffi chwarae ar y cyfrifiadur!

Mae cae chwarae mawr yma, neuadd a llyfrgell. Dw i'n hoffi popeth yn yr ysgol newydd. Dw i wrth fy modd.

Cariad
Denise

Geirfa

Patriymau

athro (g) / athrawes (b)	teacher / s
/ athrawon	
cae chwarae (g)	playing field
gwers (b) / i	lesson / s
pennaeth (g)	headteacher
plentyn (g) / plant	child / children

Yr adeilad	The building
drws (g) / drysau	door / s
fffenest (b) / ffenestri	window / s
llyfrgell (b)	library
neuadd (b)	hall
stafell ddosbarth (b) / stafelloedd dosbarth	classroom / classrooms
bwrdd gwyn (g)	whiteboard
cadair / cadeiriau (b)	chair / s
cyfrifiadur (g) / on	computer / s
desg (b) / iau	desk / s
glud (g)	glue
label (g) / i	label / s
llun (g) / iau	picture / s
llyfr (g) / au	book / s
llygoden (b) / llygod	mouse / mice
pensil (g) / iau	pencil / s
pren mesur (g) /	ruler / s
prennau mesur	
rwber (g) / i	rubber / s
wal (b) / iau	wall / s

Arddodiaid	Prepositions
ar	on
ar bwys	near
drws nesa i	next door to
yn	in

Berfau	Verbs
dysgu	to learn
tynnu llun	to draw a picture
labelu	to label

Ymadrodd	Idiom
Dyma ti.	Here you are.

Wyt ti'n hoffi'r ysgol?
Do you like school?

Beth wyt ti'n hoffi yn yr ysgol?
What do you like in school?

Beth mae Jan yn hoffi yn yr ysgol?
What does Jan like in school?

Beth dwyt ti ddim yn hoffi yn yr ysgol?
What don't you like in school?

Beth ydy enw'r ysgol?
What is the name of the school?

Ble mae stafell y pennaeth?
Where is the headteacher's room?

Ga i rwber os gwelwch yn dda?
May I have a rubber please?

Sawl cyfrifiadur sy yn y dosbarth?
How many computers are there in the classroom?

Sawl llun sy ar y wal?
How many pictures are there on the wall?

Ydw / Nac ydw
Yes / No

Dw i'n hoffi gwyddoniaeth yn yr ysgol.
I like science in school.

Mae hi'n hoffi mathemateg.
She likes mathematics.

Dw i ddim yn hoffi celf.
I don't like art.

Enw'r ysgol ydy Ysgol y Dre.
The name of the school is Ysgol y Dre.

Mae stafell y pennaeth drws nesa i'r neuadd.
The headteacher's room is next door to the hall.

Cei, wrth gwrs. Dyma ti.
Yes of course. Here you are.

Na chei, ddim nawr.
No you can't, not now.

Mae pum cyfrifiadur yn y dosbarth.
There are five computers in the classroom.

Mae deg llun ar y wal.
There are ten pictures on the wall.

Pwnc / pynciau
addysg gorfforol
addysg grefyddol
celf
cerddoriaeth
Cymraeg
chwaraeon
daearyddiaeth
dylunio a thechnoleg
gwyddoniaeth
hanes
mathemateg
Saesneg
technoleg gwybodaeth

Subject / s
PE
religious education
art
music
Welsh
games
geography
design and technology
science
history
mathematics
English
information technology

Please
os gwelwch yn dda - used when speaking to adults or more than one person.
os gweli di'n dda - used when speaking to one person, a child or pet.

Ga i? + soft mutation

Ga i bensil os gwelwch yn dda?
lyfr os gweli di'n dda?

Sawl + singular noun

Sawl ffenest?
plentyn?

Gweithgareddau

- Ysgrifennwch eich amserlen.
- Gwnewch gynllun o'r ysgol. Labelwch bob ystafell.
- Tynnwch lun o'ch stafell ddosbarth. Labelwch y llun.
- Rhowch y gair Cymraeg cywir am 'please' ar ddiwedd y brawddegau.
 - Aled a Jon, ble mae'r glud _____?
 - Wyt ti'n gwybod ble mae stafell y pennaeth _____?
 - Syr, ga i fynd i'r tŷ bach _____?
 - Dw i eisiau i chi wrando _____ blant.
 - Lleucu llygoden, ble mae'r cyfrifiadur _____?
- Gofynnwch i bum disgybl yn y dosbarth am bum eitem. Defnyddiwch y patrwm 'Ga i...?' Pan mae rhywun yn gofyn i chi am eitem, cofiwch ateb yn gwrtais. Dyma enghraifft.

Partner 1: Ga i label os gweli di'n dda?

Partner 2: Cei. Dyma ti.

Partner 1: Diolch.
- Gofynnwch i bum disgybl yn y dosbarth beth maen nhw'n hoffi a beth dydyn nhw ddim yn hoffi yn yr ysgol.

Enw	Hoffi	Ddim yn hoffi

P1 Beth ydy enw'r ysgol newydd?
P2 Enw'r ysgol ydy Ysgol Gynradd y Parc.
P1 Ble mae Ysgol Gynradd y Parc?
P2 Mae'r ysgol ar bwys y llyfrgell, drws nesa i'r cae chwarae.
P1 Oes llyfrgell yn yr ysgol?
P2 Oes, mae llyfrgell yn yr ysgol, cae chwarae mawr a neuadd.
P1 Sawl athro sy yn yr ysgol?
P2 Mae dau athro, saith athrawes ac un pennaeth yn yr ysgol.
P1 Wyt ti'n hoffi'r ysgol?
P2 Ydw, dw i wrth fy modd yn yr ysgol.

P1 Beth wyt ti'n hoffi yn yr ysgol?
P2 Dw i'n hoffi chwaraeon. Beth wyt ti'n hoffi?
P1 Dw i'n hoffi celf. Dw i'n hoffi tynnu llun yn fawr iawn.
P2 Beth dwyt ti ddim yn hoffi?
P1 Dw i ddim yn hoffi mathemateg. Ych a fil! Wyt ti'n hoffi mathemateg?
P2 Ydw, mae'n iawn ond dw i ddim yn hoffi gwyddoniaeth.
P1 Oes gwers wyddoniaeth heddiw?
P2 Oes, ond does dim gwers ddaearyddiaeth, diolch byth.

Oddi wrth Denise

At Siân@ffrindiau.com

Pwnc

Ysgol Newydd

Siân

Helo, sut mae? Mae'r ysgol newydd yn wych. Mae'r athrawon a'r plant yn neis iawn. Mae llawer o ffrindiau newydd 'da fi.

Mae'r ysgol yn fawr – tri athro a deg athrawes. Miss Evans ydy'r pennaeth a Mr Bailey ydy fy athro dosbarth i. Mae e'n hoffi chwarae ar y cyfrifiadur!

Mae cae chwarae mawr yma, neuadd a llyfrgell. Dw i'n hoffi popeth yn yr ysgol newydd. Dw i wrth fy modd.

Cariad
Denise

Elfennau gramadeg Matiau Cam 1

Anifeiliaid	Rhedeg yr arddodiad 'gan'/'da' Y patrwm gyda Mae/Does dim/Oes? e.e. Does dim ci gen i? Ateb: Oes ... gen/'da ti? Ateb: Beth mae ...? Ateb: Ble mae ...?
Bwyd	Pa' + TM, 'Hoff' + TM Ateb: Beth wyt ti? Beth ydy? Beth mae hi? Beth ydyn nhw?
Y Cartref	rhifolyn + enw unigol rhifolion gwrywaidd a benywaidd enw ben un + ansoddair = TM
Y Corff	'Sut' + enw + TM (What kind of?) 'Sut' + berf (How?) afiechydon 'gan/gyda', e.e. Mae pigyn clust ganddo fo/Does dim pen tost 'da hi.
Dillad	'Pa?' + TM enw ben un + ans + TM
Y Dref	Oes? Oes, mae.../Nac oes, does dim... Ydy'r? Ydy, mae'r .../Nac ydy, dydy'r ... ddim
Hamdden	'dy' + TM, 'fy' + TT Dim treigladd yn yr amser presennol, e.e. Dw i'n bwyta. Ond mae TM i'r ferf gyda'r cwestiwn 'Beth?', e.e. Beth wyt ti'n fwyta? Ffuriau cadarnhaol a negyddol y 3ydd person unigol presennol
Siopa	dim 'yn' o flaen 'eisiau' Ga i? + TM Faint mae'n gostio? yn y cwestiwn ond Mae'n costio ... yn yr ateb Arian – rhifolion + ceiniog/punt + treigladau
Teimladau a Synhwyrâu	'yn' + ansoddair = TM, e.e. yn feddal 'yn' + berf = dim treigladd, e.e. yn canu 'Beth mae hi'n weld?' yn y cwestiwn ond 'Mae hi'n gweld ...' yn yr ateb.
Teithio a Gwyliau	'mewn'/'yn y' (in a/in the) Amser
Y Teulu	'fy' + TT 'dy' + TM ei enw e/ei henw hi/eu henwau nhw
Y Tywydd	'yn' + berf (dim treigladd), e.e. yn bwrw glaw 'yn' + ansoddair = TM, e.e. yn wyntog 'iawn' ar ôl ansoddair, 'eitha' a 'rhy' o flaen ansoddair, 'rhy' + TM, e.e. yn rhy boeth
Yr Ysgol	pynciau'r ysgol 'Ga i?' + TM 'os gweli di'n dda'/'os gwelwch chi'n dda' 'Sawl' + enw unigol

